

2024/1590

4.6.2024.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2024/1590

(2024. gada 28. maijs),

ar ko nosaka vadlīnijas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. panta interpretācijai attiecībā uz enerģijas ietaupījuma pienākumu

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/27/ES ⁽¹⁾ tika ieviesta prasība līdz 2030. gadam Savienības līmenī sasniegt energoefektivitātes pamatmērķrādītāju, kas ir enerģijas ietaupījums vismaz 32,5 % apmērā.
- (2) Ieteikumā (ES) 2019/1658 ⁽²⁾ Komisija sniedza norādījumus dalībvalstīm par to, kā transponēt un īstenot Direktīvā 2012/27/ES noteikto enerģijas ietaupījuma pienākumu, tādējādi palīdzot tām ieviest pienācīgus pasākumus, rīkus un metodiku, lai tās varētu pilnībā izmantot enerģijas ietaupījuma potenciālu un sasniegt energoefektivitātes pamatmērķrādītāju
- (3) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 ⁽³⁾ tika pieņemta 2023. gada 13. septembrī. Ar to tika pārstrādāta Direktīva 2012/27/ES: daži tās noteikumi tika atstāti nemainīti, bet vienlaikus tika ieviestas dažas jaunas prasības. Konkrētāk, tika ievērojami paaugstināts 2030. gadam izvirzīto ieceru vērienīgums energoefektivitātes ziņā, citastarp attiecībā uz enerģijas ietaupījuma pienākumu.
- (4) Ar Direktīvu (ES) 2023/1791 tika palielināts enerģijas ietaupījuma pienākums. Tā kā enerģijas ietaupījuma pienākums nodrošina stabilitāti investoriem un veicina ilgtermiņa investīcijas un ilgtermiņa energoefektivitātes pasākumus, tam ir svarīga nozīme vietējās izaugsmes, darbvietu un konkurētspējas radīšanā, un tas vienlaikus palīdz mazināt enerģētisko nabadzību. Radot papildu iespējas un saraujot saikni starp energopatēriņu un izaugsmi, tas nodrošinātu, ka Savienība spēj sasniegt savus enerģētikas un klimata mērķus.
- (5) Direktīva (ES) 2023/1791 ietekmē gan enerģijas ietaupījuma pienākuma pašreizējo (2021.–2030. gads), gan turpmākos periodus (2031.–2040. gads un pēc tam), kā noteikts tās 8. panta 1. punktā. Dalībvalstis būtu jāatbalsta Direktīvā (ES) 2023/1791 noteikto jauno prasību īstenošanā gan attiecībā uz pašreizējo, gan turpmākajiem pienākuma periodiem, un būtu jāpalīdz konstatēt, kuras prasības Direktīvā (ES) 2023/1791 ir precizētas, bet nav mainījušās salīdzinājumā ar Direktīvu 2012/27/ES.
- (6) Dalībvalstīs līdz 2025. gada 11. oktobrim jāstājas spēkā normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, ar kuriem transponē Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9., 10. pantu un tās V pielikumu.
- (7) Dalībvalstīs pēc saviem ieskatiem var izvēlēties savas valsts apstākļiem piemērotāko veidu, kā transponēt un īstenot prasības attiecībā uz enerģijas ietaupījuma pienākumu. Šajā sakarā būtu ieteicams attiecīgos Direktīvas (ES) 2023/1791 noteikumus interpretēt konsekventi, jo tas veicinātu saskaņotu izpratni par Direktīvu (ES) 2023/1791 visās dalībvalstīs, tām gatavojot transponēšanas pasākumus.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj>).

⁽²⁾ Komisijas Ieteikums (ES) 2019/1658 (2019. gada 25. septembris) par Energoefektivitātes direktīvā paredzēto energoekonomijas pienākumu transponēšanu (OV L 275, 28.10.2019., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1658/oj>).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 (2023. gada 13. septembris) par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (OV L 231, 20.9.2023., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

- (8) Turklāt šajā ieteikumā būtu jāsniedz norādījumi par to, kā interpretēt tos Direktīvas (ES) 2023/1791 noteikumus, kas ir grozīti salīdzinājumā ar Direktīvu 2012/27/ES. Tāpēc šis ieteikums būtu jālasa kopā ar Ieteikumu (ES) 2019/1658 un kā to papildinošs,

IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

Transponējot Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. pantu un tās V pielikumu savos tiesību aktos, dalībvalstīm būtu jāievēro šā ieteikuma pielikumā sniegtās skaidrojošās vadlīnijas.

Briselē, 2024. gada 28. maijā

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Kadri SIMSON

PIELIKUMS

1. IEVADS

Šis vadlīnijas dalībvalstīm sniedz norādījumus par to, kā interpretēt Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. pantu, tos transponējot valsts tiesību aktos. Tās ir vērstas uz Direktīvas (ES) 2023/1791 jaunajiem elementiem un tādējādi papildina Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikumu, kas joprojām ir piemērojams.

Tomēr juridiski saistoša Savienības tiesību aktu interpretācija ir Eiropas Savienības Tiesas ekskluzīvā kompetencē.

2. TIESISKAIS UN POLITIKAS KONTEKSTS

Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. pants ir cieši saistīti, jo nepieciešamā kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma apjoma sasniegšana, kā noteikts 8. pantā, ir jānodrošina dalībvalstīm, vai nu izveidojot energoefektivitātes pienākuma shēmas saskaņā ar 9. pantu, vai īstenojot alternatīvus rīcībpolitikas pasākumus saskaņā ar 10. pantu, vai abus.

Turklāt Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. pants ir saistīti arī ar šādiem Direktīvas (ES) 2023/1791 pantiem:

- 2. pants. Svarīgu terminu, piemēram, “enerģētiskā nabadzība”, definīcijas,
- 4. pants. Enerģijas ietaupījuma pienākuma īstenošana palīdzēs dalībvalstīm sasniegt savu valsts devumu vispārējo 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā,
- 24. pants. Dalībvalstu pienākums energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus un saistītos patērētāju aizsardzības vai informēšanas pasākumus prioritāri īstenot enerģētiskās nabadzības skartu cilvēku, mazaizsargātu lietotāju, mājsaimniecībās ar zemiem ienākumiem dzīvojošu cilvēku un attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošu cilvēku vidū, lai mazinātu enerģētisko nabadzību,
- 30. panta 14. punkts. Dalībvalstīm ir iespēja noteikt, ka atbildīgās puses savus 8. panta 1. un 4. punktā paredzētos pienākumus var izpildīt, katru gadu valsts energoefektivitātes fondā iemaksājot summu, kas ir līdzvērtīga investīcijām, kuras nepieciešamas, lai izpildītu minētos pienākumus,
- V pielikums. Kopīgas metodes un principi, kā aprēķināt energoefektivitātes pienākuma shēmu vai citu to rīcībpolitikas pasākumu ietekmi, kuri veikti saskaņā 8., 9. un 10. pantu un 30. panta 14. punktu.

3. DEFINĪCIJAS DIREKTĪVĀ (ES) 2023/1791

Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. panta un minētās direktīvas V pielikuma interpretācijā visbūtiskākās ir šādu Direktīvas (ES) 2023/1791 2. pantā iekļauto terminu definīcijas:

- a) “enerģijas galapatēriņš” (2. panta 6) punkts);
- b) “enerģijas ietaupījums” (2. panta 9) punkts);
- c) “atbildīgā puse” (2. panta 19) punkts);
- d) “iesaistītā puse” (2. panta 21) punkts);
- e) “rīcībpolitikas pasākums” (2. panta 23) punkts);
- f) “atsevišķa darbība” (2. panta 24) punkts).

Direktīvas (ES) 2023/1791 kontekstā ir svarīgi uzsvērt, ka “enerģijas galapatēriņa” definīcija ir pārskatīta, un tas var ietekmēt 8., 9., 10. panta un V pielikuma noteikumu īstenošanu. Sīkāka informācija ir sniegta šā pielikuma 4.2. iedaļā.

4. GROZĪTIE PIENĀKUMI, KAS NOTEIKTI DIREKTĪVAS (ES) 2023/1791 8. PANTĀ

4.1. Nepieciešamā kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma apjoma līmeņa izmaiņas un aprēķināšana (Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts)

Šī iedaļa papildina Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma 2.1. iedaļu.

Kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma līmenis ir palielināts, bet aprēķina process nemainās:

- pirmais solis ir aprēķināt bāzlīnijas enerģijas patēriņu kā vidējo ikgadējo enerģijas galapatēriņu 2016., 2017. un 2018. gadā (sk. šā pielikuma 4.2. iedaļu par ietekmi, ko rada izmaiņas enerģijas galapatēriņa definīcijā Direktīvā (ES) 2023/1791);
- otrajā solī bāzlīnijas enerģijas patēriņam piemēro jaunās ikgadējā ietaupījuma likmes, kumulējot šo ietaupījumu pienākuma perioda laikā. Ar Direktīvu (ES) 2023/1791 minētās likmes no 2024. gada ir mainītas, kā paskaidrots šā pielikuma 4.1.1., 4.1.2. un 4.1.3. iedaļā.

No 2031. gada līdz 2040. gadam un turpmāk varētu būt nepieciešams trešais solis, ja iepriekšējā periodā panāktais enerģijas ietaupījums ir nepietiekams vai pārsniegts (sk. 4.1.4. iedaļu).

4.1.1. Jauna ikgadēja enerģijas ietaupījuma minimālās likmes

Direktīvā (ES) 2023/1791 ir palielinātas to jauno ikgadējo enerģijas ietaupījumu likmes, kas nepieciešami no 2024. gada, aprēķinot Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā 2021.–2030. gadam noteikto kumulatīvo ietaupījumu summu. Minētās likmes ir norādītas šā pielikuma 1. tabulā.

Dalībvalstis saskaņā ar 8. panta 1. punkta ceturto daļu drīkst izmantot citu aprēķina pieeju ar noteikumu, ka aprēķinātais kumulatīvo ietaupījumu apjoms visā pienākuma periodā no 2021. līdz 2030. gadam ir vismaz līdzvērtīgs tam, kas aprēķināts ar turpmāk doto formulu. Ja dalībvalstis nolemj izmantot citu aprēķina pieeju, par to Komisijai jāpaziņo integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjauninājumos, sekojošajos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos vai divpusējā saziņā.

1. tabula

Minimālās likmes jaunam ikgadējam enerģijas ietaupījumam, kas nepieciešams saskaņā ar enerģijas ietaupījuma pienākumu

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0,8 %	0,8 %	0,8 %	1,3 %	1,3 %	1,5 %	1,5 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %

Piezīmes:

- jaunās likmes, ko piemēro no 2024. gada, ir norādītas treknrakstā,
- Kiprai un Maltai piemēro īpašas likmes (sk. 4.1.2. iedaļu).

2. tabula

Likmes, pēc kurām aprēķina nepieciešamo kumulatīvo enerģijas galapatēriņa ietaupījuma apjomu 2021.–2030. gadam.

Ikgadējā ietaupījuma likme, kas sasniegta: Jauna ikgadēja ietaupījuma likme no darbībām, kas īstenotas:	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
2021	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %
2022		0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %
2023			0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,8 %

2024				1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
2025					1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
2026						1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
2027							1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
2028								1,9 %	1,9 %	1,9 %
2029									1,9 %	1,9 %
2030										1,9 %
Ekvivalentas kopējā ikgadējā ietaupījuma likmes katrā gadā	0,8 %	1,6 %	2,4 %	3,7 %	5,0 %	6,5 %	8,0 %	9,9 %	11,8 %	13,7 %

Piezīmes:

- pārskatītās likmes ir izceltas treknrakstā (un tās attiecas uz atjauninātu bāzlīniju, sk. 4.2. iedaļu par ietekmi, ko rada izmaiņas enerģijas galapatēriņa definīcijā),
- Kīpriai un Maltai piemēro īpašas likmes (sk. 4.1.2. iedaļu),
- katra rinda atbilst tā jaunā ikgadējā enerģijas ietaupījuma minimālajai likmei, kas gūts no darbībām, kuras veiktas attiecīgajā gadā, pieņemot, ka šis enerģijas ietaupījums ilgst vismaz līdz perioda beigām,
- katra sleja atbilst ikgadējā enerģijas ietaupījuma minimālajai likmei, kas jāsasniedz attiecīgajā gadā,
- pēdējā rindā ir norādītas kopējā ikgadējā ietaupījuma ekvivalentās likmes katrā gadā, summējot likmes, kas izmantotas, lai aprēķinātu nepieciešamo kumulatīvo ietaupījumu apjomu 2021.–2030. gadā. Tas ir vienkāršojums, kurā nav ņemtas vērā bāzlīnijas izmaiņas no 2024. gada (sk. 4.2. iedaļu).

4.1.2. *Atkāpe Kīpriai un Maltai*

Izņēmuma kārtā Maltai un Kīpriai no 2024. līdz 2030. gadam ir jāsasniedz 0,45 % jauna ikgadēja ietaupījuma minimālā likme. Šim divām dalībvalstīm Direktīvā 2012/27/ES jau bija paredzēta atkāpe ar jauna ikgadējā ietaupījuma minimālo likmi 0,24 % apmērā. 0,24 % likme tiek saglabāta tikai 2021.–2023. gada apakšperiodā. Komisija iesaka Maltai un Kīpriai izmantot šādu formulu, lai atjauninātu to kumulatīvo enerģijas ietaupījumu prasību.

Kumulatīvais enerģijas ietaupījums 2021.–2030. gadā (Malta un Kīpra)	=	0,24 % x "vecā" bāzlīnija x 27	+	0,45 % x "jaunā" bāzlīnija x 28
--	---	--------------------------------	---	---------------------------------

Piezīme: sk. šā pielikuma 4.2. iedaļu, kurā izskaidrotas bāzlīnijas izmaiņas no 2024. gada.

Kīpra un Malta varētu izmantot citu aprēķina pieeju ar noteikumu, ka aprēķinātais kumulatīvais ietaupījuma apjoms visā pienākuma periodā no 2021. līdz 2030. gadam ir vismaz līdzvērtīgs tam, kas aprēķināts ar iepriekš norādīto formulu.

4.1.3. *Jauna ikgadēja enerģijas ietaupījuma likme pēc 2030. gada*

Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkta piektajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstīm jāturpina panākt jauns ikgadējs ietaupījums saskaņā ar 8. panta pirmās daļas b) punkta iv) apakšpunktā paredzēto ietaupījuma likmi, t. i., 1,9 %, desmit gadu periodos pēc 2030. gada. Komisija norāda, ka kumulatīvais enerģijas ietaupījums, kas nepieciešams periodā no 2031. līdz 2040. gadam, visām dalībvalstīm būs vienāds:

Kumulatīvais enerģijas ietaupījums (2031.–2040. gads) = 1,9 % x bāzlīnija x 55 = bāzlīnija x 1,045

4.1.4. Iespējama nepietiekama sasnieguma vai pārsnieguma pārceļšana no iepriekšējā perioda

Lai uzskaitītu enerģijas ietaupījumu pienākuma perioda laikā, šajā periodā ir jāuzsāk atsevišķa darbība, un tā var dot enerģijas ietaupījumu tikai līdz tā paša pienākuma perioda beigām.

Tomēr 8. panta 13. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka, ja kāda dalībvalsts prasīto kumulatīvo enerģijas galapatēriņa ietaupījumu līdz noteiktā pienākuma perioda beigām nav panākusi, nenasniegtais enerģijas ietaupījums tai jāpanāk līdz nākamā pienākuma perioda beigām.

Neatkarīgi no jebkādām juridiskajām sekām, kas izriet no pienākuma neizpildes, nenasniegtais enerģijas ietaupījums ir jāpieskaita tam enerģijas ietaupījuma apjomam, kas jāpanāk nākamajā pienākuma periodā. Ja periodā [n-1] sasniegtais nav pietiekams, kumulatīvā enerģijas ietaupījuma apjomu, kas vajadzīgs nākamajam periodam [n], būtu jāaprēķina šādi:

Koriģētais kumulatīvais enerģijas ietaupījums (periods [n])

= kumulatīvais enerģijas ietaupījums (periods [n]) + nenasniegtais enerģijas ietaupījums (periods [n-1]).

Direktīvas 8. panta 13. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka, ja kāda dalībvalsts līdz pienākuma perioda beigām ir sasniegusi kumulatīvu enerģijas galapatēriņa ietaupījumu, kas ir augstāks par prasīto līmeni, tai ir tiesības attiecināmo daudzumu, kas nav lielāks par 10 % šāda pārpalikuma, pārnest uz nākamā pienākuma periodu, mērķrādītāja saistības nepalielinot. Komisija uzskata, ka praksē to var izdarīt, pārnesamo attiecināmo daudzumu atņemot no nepieciešamā kumulatīvā enerģijas ietaupījuma apjoma nākamajā periodā. Kumulatīvā enerģijas ietaupījuma apjomu, kas vajadzīgs nākamajam periodam [n], būtu jāaprēķina šādi:

Koriģētais kumulatīvais enerģijas ietaupījums (periods [n])

= kumulatīvais enerģijas ietaupījums (periods [n]) – attiecināmais enerģijas ietaupījuma pārpalikums (periods [n-1]).

4.2. Enerģijas galapatēriņa definīcijas izmaiņu ietekme

Ir grozīta enerģijas galapatēriņa definīcija Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 6) punktā (sk. arī Komisijas Ieteikumu (ES) 2023/xxx (2023. gada xxx) par pārstrādātās Energoefektivitātes direktīvas 4. panta transponēšanu). Izmaiņas precizē, ka:

- transportam piegādātā enerģija ietver enerģijas patēriņu starptautiskajā aviācijā,
- enerģijas galapatēriņš nepārprotami ietver enerģiju, kas piegādāta mežsaimniecībai un zivsaimniecībai (iepriekš netieši iekļauta citās galapatēriņa nozarēs),
- tvērumā neietilpst enerģijas patēriņš starptautiskās kuģniecības bunkuros un apkārtējās vides enerģija (papildus tam, ka tiek izslēgtas piegādes enerģijas pārveides nozarei un enerģētikas nozarei, kas jau minēta Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 3) punkta definīcijā).

Šīs definīcijas izmaiņas ietekmē bāzlīnijas enerģijas patēriņu, t. i., ikgadējo enerģijas galapatēriņu, kura vidējā vērtība aprēķināta 2016., 2017. un 2018. gada periodam. Dalībvalstīm šī jaunā definīcija ir jāpiemēro, aprēķinot kumulatīvo enerģijas ietaupījumu, kas jāpanāk 2024.–2030. gada apakšperiodā.

Tas nozīmē, ka 2021.–2023. gada un 2024.–2030. gada kumulatīvā enerģijas ietaupījuma aprēķināšanai būtu jāizmanto atšķirīgas bāzlīnijas, kā parādīts šajā formulā:

Kumulatīvais enerģijas ietaupījums 2021.–2030. gadā	=	0,8 % x bāzlinija, kuras pamatā ir iepriekšējā FEC definīcija x 27	+	1,3 % x bāzlinija, kuras pamatā ir jaunā FEC definīcija x 13 + 1,5 % x bāzlinija, kuras pamatā ir jaunā FEC definīcija x 9 + 1,9 % x bāzlinija, kuras pamatā ir jaunā FEC definīcija x 6
--	---	---	---	---

4.3. Prasība ņemt vērā un veicināt atjaunīgās enerģijas kopienu un iedzīvotāju energokopienu lomu (Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkts)

Noderīgus resursus par energokopienām dalībvalstīs var atrast Komisijas Energokopienų repositorijā⁽¹⁾, kā arī jaunajā Komisijas iniciatīvā "Iedzīvotāju virzīta renovācija"⁽²⁾.

4.4. Enerģētiskās nabadzības norobežojums (Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkts)

Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm daļa no vajadzīgā kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma jānosaka un jāpanāk attiecībā uz konkrētām mērķgrupām, t. i., enerģētiskās nabadzības skartiem cilvēkiem, mazaizsargātiem lietotājiem, cilvēkiem māsaimniecībās ar zemiem ienākumiem un – attiecīgā gadījumā – sociālajos mājokļos dzīvojošiem cilvēkiem. Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma V papildinājumā ir sniegti piemēri rīcībpolitikas pasākumiem, ko dalībvalstis iepriekš īstenojušas nolūkā mazināt enerģētisko nabadzību. Citi piemēri ir atrodamī arī EFD Saskaņotās rīcības tīmekļvietnē⁽³⁾, Enerģētiskās nabadzības konsultāciju centra tīmekļa vietnē⁽⁴⁾ un resursos, kas sagatavoti dažādos Eiropas projektos⁽⁵⁾, kuri vērsti uz enerģētiskās nabadzības mazināšanu.

4.4.1. Enerģijas galapatēriņa ietaupījuma īpatsvara noteikšana mērķgrupās

Šim īpatsvaram jābūt vismaz vienādam ar to, kas noteikts, izmantojot šā pielikuma 4.4.1.1. punktā aprakstīto noklusējuma risinājumu. Ja dalībvalsts nav izpildījusi noklusējuma risinājuma izmantošanas prasības, īpatsvaram jābūt vismaz vienādam ar to, kas noteikts, izmantojot šā pielikuma 4.4.1.2. punktā aprakstīto rezerves risinājumu. Minēto īpatsvaru piemēro vajadzīgajam kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma apjomam, kas noteikts Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punktā (sk. šā pielikuma 4.1. iedaļu).

4.4.1.1. Noklusējuma risinājums — enerģētiskās nabadzības skarto māsaimniecību īpatsvara izmantošana nacionālajos enerģētikas un klimata plānos (NEKP)

Enerģijas galapatēriņa ietaupījuma īpatsvaram starp mērķgrupām ir jābūt vismaz vienādam ar to māsaimniecību īpatsvaru, kuras skar enerģētiskā nabadzība, kā novērtēts dalībvalstu NEKP vai atjauninātajos NEKP, ņemot vērā četrus rādītājus, kas norādīti tālāk izklāstītajā rezerves risinājumā.

4.4.1.2. Rezerves risinājums — četru statistikas rādītāju vidējās aritmētiskās vērtības izmantošana

Enerģijas galapatēriņa ietaupījuma īpatsvaram starp mērķgrupām jābūt vismaz vienādam ar to četru rādītāju vidējo aritmētisko vērtību, kas aprakstīti 3. tabulā par 2019. gadu (sk. datus 4. tabulā).

⁽¹⁾ Energokopienų repositorijis, https://energy-communities-repository.ec.europa.eu/index_lv/.

⁽²⁾ Energokopienas, https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-communities_lv/.

⁽³⁾ <https://www.ca-eed.eu/?s=energy+poverty/>.

⁽⁴⁾ Enerģētiskās nabadzības konsultāciju centrs, https://energy-poverty.ec.europa.eu/index_lv/.

⁽⁵⁾ Attiecīgu pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu saraksts: <https://cordis.europa.eu/search?q=contenttype%3D%27project%27%20AND%20programme%2Fcode%3D%27LC-SC3-EC-2-2018-2019-2020%27&p=1&num=10&srt=/project/contentUpdateDate:decreasing/>.

<https://cordis.europa.eu/search?q=contenttype%3D%27project%27%20AND%20programme%2Fcode%3D%27EE-06-2016-2017%27&p=1&num=10&srt=/project/contentUpdateDate:decreasing/>.

LIFE projektu datubāze: <https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/search/get?basicSearchText=energy+poverty>

3. tabula

Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā minētie rādītāji enerģētiskās nabadzības īpatsvara noteikšanai

Nosaukums	Eurostat atsauce	Eurostat definīcija
a rādītājs: nespēja uzturēt mājokli pieejami siltu	SILC [ilc_md01] ⁽¹⁾	to personu % no kopējā iedzīvotāju skaita, kuras spiestā kārtā nespēj uzturēt mājokli pieejami siltu ⁽²⁾
b rādītājs: kavēti maksājumi par komunālo pakalpojumu rēķiniem	SILC, [ilc_md07] ⁽³⁾	to personu % no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem ir kavēti maksājumi par komunālo pakalpojumu rēķiniem, kas norāda uz piespiedu nespēju laikus samaksāt komunālo pakalpojumu rēķinus finansiālu grūtību dēļ ⁽⁴⁾
c rādītājs: kopējais iedzīvotāju skaits, kas dzīvo mājoklī ar cauru jumtu, mitrām sienām, grīdām vai pamatiem vai puvi logu rāmjos vai grīdā	SILC [ilc_mdho01] ⁽⁴⁾	to personu % no kopējā iedzīvotāju skaita, kas dzīvo mājoklī ar cauru jumtu, mitrām sienām, grīdām vai pamatiem vai puvi logu rāmjos vai grīdā ⁽⁵⁾
d rādītājs: Nabadzības riska rādītājs	SILC un ECHP apsekojumi [ilc_li02] ⁽⁶⁾	to personu īpatsvars, kuru ekvivalents rīcībā esošais ienākums (pēc sociālā pārveduma) ir zemāks par nabadzības riska sliekšni, kas noteikts 60 % apmērā no ekvivalentā rīcībā esošā ienākuma mediānas valstī pēc sociālajiem pārvedumiem ⁽⁷⁾

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_md01/default/table?lang=en

⁽²⁾ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_\(EU-SILC\)_methodology_-_economic_strain#Description](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology_-_economic_strain#Description)

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_md07/default/table?lang=en

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdho01/default/table?lang=en

⁽⁵⁾ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_\(EU-SILC\)_methodology_-_housing_deprivation#Description](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology_-_housing_deprivation#Description)

⁽⁶⁾ [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li02/default/table?lang=en/.](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li02/default/table?lang=en/)

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:At-risk-of-poverty_rate

Dati visiem rādītājiem visām dalībvalstīm ir pieejami par 2019. gadu. 4. tabulā ir norādīti dati un vidējais aritmētiskais pa dalībvalstīm.

4. tabula

Vajadzīgais kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma apjoma minimālais īpatsvars, kas jāsasniedz starp prioritārajām grupām, pamatojoties uz Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā uzskaitītajiem rādītājiem

Valsts	a rādītājs	b rādītājs	c rādītājs	d rādītājs	Vidēji
Austrija	1,80 %	2,40 %	9,40 %	13,30 %	6,73 %
Beļģija	3,90 %	4,10 %	16,70 %	14,80 %	9,88 %
Bulgārija	30,10 %	27,60 %	11,60 %	22,60 %	22,98 %
Horvātija	6,60 %	14,80 %	10,20 %	18,30 %	12,48 %
Kipra	21,00 %	10,40 %	31,10 %	14,70 %	19,30 %
Čehija	2,80 %	1,80 %	7,30 %	10,10 %	5,50 %
Dānija	2,80 %	3,60 %	14,90 %	12,50 %	8,45 %
Igaunija	2,50 %	7,20 %	13,80 %	21,70 %	11,30 %
Somija	1,80 %	7,80 %	4,10 %	11,60 %	6,33 %

Francija	6,20 %	5,60 %	11,50 %	13,60 %	9,23 %
Vācija	2,50 %	2,20 %	12,00 %	14,80 %	7,88 %
Grieķija	17,90 %	32,50 %	12,50 %	17,90 %	20,20 %
Ungārija	5,40 %	10,20 %	22,30 %	12,30 %	12,55 %
Īrija	4,90 %	8,90 %	12,50 %	13,10 %	9,85 %
Itālija	11,10 %	4,50 %	14,00 %	20,10 %	12,43 %
Latvija	8,00 %	8,70 %	19,30 %	22,90 %	14,73 %
Lietuva	26,70 %	7,50 %	14,00 %	20,60 %	17,20 %
Luksemburga	2,40 %	2,40 %	15,40 %	17,50 %	9,43 %
Malta	7,80 %	6,50 %	7,60 %	17,10 %	9,75 %
Nīderlande	3,00 %	1,50 %	14,70 %	13,20 %	8,10 %
Polija	4,20 %	5,80 %	10,80 %	15,40 %	9,05 %
Portugāle	18,90 %	4,30 %	24,40 %	17,20 %	16,20 %
Rumānija	9,30 %	13,70 %	9,40 %	23,80 %	14,05 %
Slovākija	7,80 %	8,40 %	5,70 %	11,90 %	8,45 %
Slovēnija	2,30 %	11,20 %	20,60 %	12,00 %	11,53 %
Spānija	7,50 %	6,50 %	14,70 %	20,70 %	12,35 %
Zviedrija	1,90 %	2,30 %	7,00 %	17,10 %	7,08 %

Avots: Eurostat dati (sk. saites katram rādītājam 3. tabulā).

4.4.2. Mērķgrupas(-u) definīcija

Termins “enerģētiskās nabadzības skarti cilvēki” ir saistīts ar enerģētiskās nabadzības definīciju Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 52) punktā attiecīgajā nacionālajā kontekstā. Komisija uzskata, ka tas ļauj katrai dalībvalstij pieņemt savu enerģētiski nabadzīgo māsaimniecību juridisko definīciju.

Jēdziens “neaizsargāti patērētāji” jeb “mazaizsargāti lietotāji” ir noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 ⁽⁶⁾ 28. panta 1. punktā:

Neaizsargātu patērētāju jēdzienā var ietvert ienākumu līmeni, enerģijas izdevumu daļu pieejamajos ienākumos, mājokļu energoefektivitāti, kritisko atkarību no elektroierīcēm veselības apsvērumu, vecuma vai citu kritēriju dēļ.

Tajā pašā pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm jādefinē neaizsargāto patērētāju jeb mazaizsargāto lietotāju jēdziens. Minētā definīcija būtu jāpiemēro Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkta noteikumiem.

Termins “cilvēki māsaimniecībās ar zemiem ienākumiem” Savienības tiesību aktos nav definēts. Tomēr Komisija norāda, ka Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā minētā nabadzības riska rādītāja līmenis attiecas uz 60 % sliekšni no ekvivalentā rīcībā esošā ienākuma mediānas valstī pēc sociālajiem pārvedumiem. Tāpēc minētais sliekšnis būtu jāizmanto, lai definētu grupu “cilvēki māsaimniecībās ar zemiem ienākumiem” Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkta kontekstā, ja vien nav pamatoti izmantot citu valsts definīciju (piemēram, saistībā ar tiesībām pretendēt uz konkrētiem sociālajiem pabalstiem).

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

Terminam "sociālie mājokļi" nav definīcijas Savienības tiesību aktos, bet ESAO 2020. gada politikas kopsavilkumā tas ir definēts kā īres mītnes dzīvošanai, kas tiek izīrētas par cenām, kuras zemākas par tirgus cenām, un kuru nodrošināšana un piešķiršana notiek saskaņā ar īpašiem noteikumiem, piemēram, apzinātu nepieciešamību vai izmantojot gaidītāju sarakstus. Tomēr ir vērojamas atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz definīciju, lielumu, tvērumu, finansējumu, mērķpopulāciju un pakalpojumu sniedzēju veidu (piemēram, publiskas, privātas, bezpeļņas vai ierobežotas peļņas struktūras, kooperatīvi vai minēto kombinācija). Sociālo mājokļu definīcija dalībvalstīs laika gaitā ir attīstījusies līdztekus mainīgām rīcībpolitikas pieejām, mainoties tirgus apstākļiem. Dažas dalībvalstis izmanto atšķirīgu terminoloģiju, lai apzīmētu sociālos mājokļus, piemēram, "mērenas īres maksas mājoklis" Francijā, "kopīgi mājokļi" vai "bezpeļņas mājokļi" Dānijā, "veicināšanas mājokļi" Vācijā, "ierobežotas peļņas mājokļi" vai "tautas mājokļi" Austrijā, "aizsargāti mājokļi" Spānijā, "sabiedriskie mājokļi" Zviedrijā utt. Atkarībā no dalībvalsts tas var attiekties uz izīrētāja juridisko statusu, īres režīmu, finansēšanas metodi vai mērķpopulāciju (?). Dalībvalstīm, kuras vēlas sociālajos mājokļos dzīvojošos cilvēkus iekļaut Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkta tvērumā, būtu jāsniedz sociālo mājokļu valsts definīcija.

Dalībvalstīm jānodrošina, ka Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā minētajās mērķgrupās tiek panākts vismaz tāds kumulatīvais enerģijas ietaupījums, kāds noteikts saskaņā ar šā pielikuma 4.4.1.1. vai 4.4.1.2. punktu. Ietaupījums jāpanāk mērķgrupās kopā, nevis katrā grupā atsevišķi.

To darot, dalībvalstīm būtu jāņem vērā katras grupas vai apakšgrupas specifika un attiecīgi jāpielāgo rīcībpolitikas pasākumi. Piemēram, māsaimniecības, kas ir zemu ienākumu grupas diapazona augšgalā, un vismaz aizsargātākās māsaimniecības, iespējams, nesaskaras ar vienādām grūtībām.

Ja enerģijas ietaupījums, kas paziņots Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkta vajadzībām, izriet no rīcībpolitikas pasākumiem, kuri nav vērsti tikai uz mērķgrupu(-ām), kas izraudzīta(-as) no 8. panta 3. punktā uzskaitītajām, dalībvalstīm jāpaskaidro, kā kopējā enerģijas ietaupījumā, kas paziņots minēto rīcībpolitikas pasākumu satvarā, tiek aprēķināts un uzraudzīts panāktais enerģijas ietaupījuma īpatsvars minētajās mērķgrupās. Minētie paskaidrojumi jāiekļauj paziņojumā par rīcībpolitikas pasākumu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 5. punkta g) apakšpunktu. Komisija uzskata, ka noteikumiem, kas vērsti uz enerģētiskās nabadzības mazināšanu (piemēram, augstāka dotāciju likme, papildu aizdevums ar nulles procentu likmi) var izmantot īpašus atbilstības kritērijus (piemēram, ienākumu sliekšnis, tiesības uz sociālajiem pabalstiem, mājokļa energoklase pirms intervences). Minēto noteikumu īstenošanas uzraudzība ļauj nošķirt intervences un izrietošo enerģijas ietaupījumu, ko var ņemt vērā enerģētiskās nabadzības norobežojumā. Cita pieeja varētu būt tāda, ka organizācijas, kas tieši sazinās ar prioritārajām grupām (piemēram, sociālās struktūras, vietējās iestādes, NVO un labdarības organizācijas), ir pilnvarotas palīdzēt māsaimniecībām pieteikties finansiāliem stimuliem vai citam atbalstam. Pēc tam minētās organizācijas varētu uzraudzīt intervences, ko var ņemt vērā enerģētiskās nabadzības norobežojumā.

4.5. Nelabvēlīgas ietekmes novēršana un mazināšana (Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkts)

Komisija uzskata, ka būtu jānošķir vismaz trīs Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā minētie nelabvēlīgās ietekmes veidi.

Pirmais nelabvēlīgās ietekmes veids ir tad, ja rīcībpolitikas pasākums izraisa enerģijas cenu pieaugumu (piemēram, energoefektivitātes pienākuma shēmas (EEPS) vai enerģijas nodokļi, sk. arī 7.9.2. iedaļu par sadales (distributīvo) ietekmi), ko nekompensē energoefektivitātes uzlabojumi, kas samazina enerģijas izmaksas. Tas var palielināt risku, ka māsaimniecības nonāks enerģētiskajā nabadzībā. Šādu nelabvēlīgu ietekmi var novērst vai mazināt, nodrošinot, ka grupas, kurām augstākas enerģijas cenas varētu radīt lielu risku, gūs labumu no rīcībpolitikas pasākuma (vai papildu pasākumiem ietekmes mazināšanai), kas vismaz kompensē augstāku enerģijas cenu ietekmi. Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm pēc iespējas labāk jāizmanto publiskais finansējums, citastarp Savienības līmenī izveidoti finansēšanas mehānismi, un ieņēmumi no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) kvotām.

Otrs nelabvēlīgās ietekmes veids ir ar ekonomiku nesaistīta blakusietekme, kas var ietekmēt māsaimniecību dzīves apstākļus un veselību. Piemēram, renovācijas programmas var nepienācīgi pievērsties ventilācijai, iespējams, izraisot elpošanas orgānu slimības. No tā var izvairīties, rīcībpolitikas pasākuma izstrādē ņemot vērā iekštelpu gaisa kvalitāti vai vidisko ietekmi.

(?) Eiropas Parlaments, 2013: Sociālie mājokļi ES, [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2013/492469/IPOL-EMPL_NT\(2013\)492469_EN.pdf/](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2013/492469/IPOL-EMPL_NT(2013)492469_EN.pdf/).

Trešais nelabvēlīgas ietekmes veids attiecas uz citām ekonomiskām blakusietekmēm, piemēram, energoefektīvu risinājumu cenas pieaugumu. Tādējādi galapatērētājiem ar mazākiem finanšu līdzekļiem var būt grūtāk atļauties šādus risinājumus. Šādu nelabvēlīgu ietekmi var novērst vai mazināt, nosakot īpašus noteikumus vai papildu pasākumus (piemēram, brīvprātīga vienošanās ar mazumtirgotājiem vai uzstādītājiem; labvēlīgāki nosacījumi prioritārajām mērķgrupām).

Attiecīga analīze un paskaidrojumi par to, kā nelabvēlīgā ietekme ir novērtēta un tiek novērsta vai mazināta, ir jāiekļauj paziņojumā par rīcībpolitikas pasākumiem, kā prasīts Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 5. punkta i) apakšpunktā.

4.6. 8. panta devums 4. pantā (Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 14. punkta b) apakšpunkts)

Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkts ir paredzēts, lai papildus citiem obligātajiem Savienības tiesību aktiem radītu enerģijas ietaupījumu, kā noteikts V pielikuma 2. punktā. Tādēļ dalībvalstīm jāpaskaidro, kā ar rīcībpolitikas pasākumiem, par kuriem ziņots saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu, paredzēts panākt enerģijas ietaupījumu, kas citādi paliktu neizmantots, un tādējādi palīdzētu sasniegt valsts devumu saskaņā ar minētās direktīvas 4. pantu. To novērtējot, būtu jāņem vērā šādi aspekti:

- izmaiņas enerģijas galapatēriņā var izraisīt dažādi faktori, citastarp energoefektivitātes uzlabojumi. Lai nošķirtu energoefektivitātes uzlabojumus no variācijām, ko rada citi faktori (piemēram, laikapstākļi, saimnieciskā darbība), var izmantot tādas metodes kā dekompozīcijas analīze;
- energoefektivitātes uzlabojumi var būt saistīti ar 8. panta 1. punkta enerģijas ietaupījumu, kā arī rasties no citām rīcībpolitikām (piemēram, no citiem juridiski saistošiem Savienības tiesību aktiem) un ar rīcībpolitiku nesaistītas ietekmes;
- 8. panta 1. punkta energoefektivitātes uzlabojumi var radīt netiešu bumeranga efektu (energopakalpojumu patēriņa pieaugums ekonomikas izaugsmes rezultātā, ko stimulē efektīvāka resursu izmantošana, vai negaidītu notikumu, piemēram, Covid-19 krīzes vai cenu satricinājumu, rezultātā), kas netiks ņemti vērā 8. panta 1. punkta enerģijas ietaupījuma aprēķinos;
- energoefektivitātes uzlabojumi saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punktu minētās direktīvas 8. panta 3. punktā uzskaitīto mērķgrupu vidū (sk. šā pielikuma 4.4. iedaļu), visticamāk, radīs tiešu bumeranga efektu (t. i., daļa no energoefektivitātes uzlabojuma tiek izmantota, lai uzlabotu siltumkomfortu līdz pienācīgam līmenim, nevis samazinātu enerģijas patēriņu). Tādējādi Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkta vajadzībām ziņotais enerģijas ietaupījums (pilnībā) nenodrošinās ekvivalentu enerģijas patēriņa samazinājumu minētās direktīvas 4. panta kontekstā (sk. šā pielikuma 7.1. iedaļu).

Minētais novērtējums palīdz Komisijai uzraudzīt, vai dalībvalstis ir uz pareizā ceļa, lai sniegtu valsts devumu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pantu, un, ja tā nav, cik lielā mērā šī atšķirība var būt saistīta ar to, ka nepietiekamā mērā ticis sasniegts vai pārmērīgi augstu aplēsts enerģijas ietaupījums, par ko ziņo saskaņā ar minētās direktīvas 8. panta 1. punktu.

Pirmais novērtējuma līmenis ir uzraudzīt enerģijas galapatēriņa tendences (Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pants) un paziņoto enerģijas ietaupījumu (minētās direktīvas 8. pants), lai pārlicinātos, vai tie ir konsekventi un atbilst pašreizējiem mērķiem. Otrajā novērtējuma līmenī var aplūkot konstatēto izmaiņu vai nepietiekamību skaidrojumus, piemēram, izmantojot šādas pieejas:

- novērtējumu par dalībvalstu progresu virzībā uz energoefektivitātes devuma sasniegšanu, kā aprakstīts Direktīvas (ES) 2023/1791 4. panta 6. punktā, var izmantot kā analīzes avotu, lai novērtētu rīcībpolitikas un pasākumus, uz kuriem attiecas minētās direktīvas 8. pants;
- dekompozīcijas analīzi, ekonometrisko analīzi vai citas lejupējas metodes var izmantot, lai izskaidrotu izmaiņas enerģijas galapatēriņā vai energointensitātē un atšķirības no gaidāmās tendences (Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pants par uzraudzību);
- sasniegtos un sagaidāmos rezultātus var salīdzināt, lai konstatētu, vai rīcībpolitikas pasākumi ir nepietiekami vai pārāk efektīvi (piemēram, dalība, darbību skaits), un tas ļaus uzraudzīt rīcībpolitikas pasākumus, par kuriem ziņo saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu;

- var pārskatīt uzraudzības un verifikācijas rezultātus, lai konstatētu iespējamus enerģijas ietaupījuma pārmērīgas vai pārāk zemas aplēses avotus.

Minētajā novērtējumā prioritāte būtu jāpiešķir ietaupījuma aplēšu precizitātes uzlabošanai saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punktu, izmantojot izvērtēšanas pētījumus.

Jo vairāk neatbilstību starp tendencēm, ko uzrauga Direktīvas (ES) 2023/1791 4. un 8. panta vajadzībām, un/vai jo lielākas atšķirības konstatētas starp uzraudzītajām tendencēm un trajektorijām pašreizējā pienākuma perioda mērķu sasniegšanai, jo dziļākiem vajadzētu būt iepriekš minētajiem novērtējumiem.

4.7. Rīcībpolitikas pasākumu attiecināmība (8. panta 14. punkta c) apakšpunkts)

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 5. punktā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999 (*) III pielikumā ir norādīts, kāda informācija dalībvalstīm jāsniedz, paziņojot rīcībpolitikas pasākumus saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu. Nepieciešamajā īsajā rīcībpolitikas pasākuma aprakstā varētu atsaukties uz juridisko tekstu vai citu publiski pieejamu oficiālu informāciju, kurā izklāstīti rīcībpolitikas pasākuma mērķi. Ja rīcībpolitikas pasākuma oficiālajos mērķos nav skaidri minēta enerģijas galapatēriņa ietaupījuma sasniegšana, būtu jāsniedz papildu pamatojums, piemēram, paskaidrojot, kā rīcībpolitikas pasākums veicina energoefektivitātes darbības, uz kurām attiecas Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkts, vai kā tiek pierādīts enerģijas galaietaupījums. Pamatojums varētu būt arī rīcībpolitikas pasākuma intervences loģikas apraksts, kas palīdzētu pierādīt tā būtiskumu (sk. arī Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma IX papildinājumu).

5. Pienākumi, kas saistīti ar 9. panta par energoefektivitātes pienākuma shēmām (EEPS) pārskatīšanu

Norādījumi par EEPS izstrādi, īstenošanu un dokumentēšanu ir atrodami Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma 4.1. iedaļā un II papildinājumā, jo šie noteikumi salīdzinājumā ar Direktīvu 2012/27/ES nav mainījušies.

Būtiskākie papildinājumi vai izmaiņas Direktīvas (ES) 2023/1791 9. pantā (salīdzinājumā ar Direktīvas 2012/27/ES 7.a pantu) ir šādi:

- jauns 9. panta 2. punkts. Dalībvalstis ir tiesīgas EEPS administrēšanai iecelt īstenojošu publisku iestādi;
- papildinājums 9. panta 3. punktā. Atbildīgās puses drīkst iekļaut pārvades sistēmu un sadales sistēmu operatorus (piezīme: enerģijas sadales uzņēmumi jau bija iekļauti kā iespējamās atbildīgās puses);
- jauns 9. panta 5., 6., un 7. punkts. Dalībvalstis ir tiesīgas pieprasīt, lai EEPS panāktu enerģijas ietaupījumu prioritārās mērķgrupās, kā noteikts 8. panta 3. punktā;
- atjauninājums 9. panta 8. punktā. Atsauce uz zemāko siltumspēju tagad ir Komisijas Īstenošanas regulas (ES) 2018/2066 (*) VI pielikums, un atsauce uz primārās enerģijas faktoriem ir Direktīvas (ES) 2023/1791 31. pants. Ja izmanto citus pārrēķina koeficientus, tas jāpamato;
- jauns 9. panta 10. punkts. Prasība nacionālajos enerģētikas un klimata progresā ziņojumos (NEKPZ) sniegt informāciju par ieviestajām mērīšanas, kontroles un verifikācijas sistēmām, citastarp izmantotajām metodēm, apzinātajām problēmām un to, kā tās risinātas. Ja par EEPS tiek ziņots kā par rīcībpolitikas paketes daļu, sk. šā pielikuma 6.1. iedaļu par norādījumiem ziņošanai par enerģijas ietaupījumu no rīcībpolitikas paketes.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

(*) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/2066 (2018. gada 19. decembris) par siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK un ar ko groza Komisijas Regulu (ES) Nr. 601/2012 (OV L 334, 31.12.2018., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2018/2066/oj).

- 9. panta 9. punkts attiecas uz EEPS un ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas mijiedarbību, kas aplūkota šā pielikuma 7.6.1. iedaļā.

6. **Pienākumi, kas saistīti ar grozījumiem 10. pantā par alternatīviem pasākumiem**

Norādījumi par alternatīvu pasākumu izstrādi, īstenošanu un dokumentēšanu ir atrodami Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma 4.2. iedaļā un III papildinājumā.

Direktīvā (ES) 2023/1791 salīdzinājumā ar Direktīvas 2012/27/ES 7.b pantu ir iekļauti divi papildinājumi.

Pirmais ir 10. panta 3. punkts, kas ir līdzīgs 9. panta 10. punktam attiecībā uz EEPS, kurā noteikts, ka dalībvalstīm NEKPZ ir jāsniedz informācija par ieviestajām mērīšanas, kontroles un verifikācijas sistēmām, citastarp, bet ne tikai, informācija par izmantotajām metodēm, apzinātajām problēmām un to, kā tās risinātas. Tas papildina spēkā esošo V pielikuma 3. punkta e) apakšpunkta noteikumu par pārredzamību, saskaņā ar kuru dalībvalstīm gada ziņojumos ir jādara publiski pieejami dati par enerģijas ietaupījumu.

Otrais ir 10. panta 4. punkts par nepieciešamību pierādīt nodokļu pasākumu iedarbīgumu, un tas ir iztīrīts nākamajā iedaļā.

6.1. **Mērīšana, kontrole un verifikācija, ziņojot par rīcībpolitikas paketi**

Ziņošana saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu galvenokārt ir ziņošana par rezultātiem, kas sasniegti ar katru rīcībpolitikas pasākumu. Tas atvieglo būtiskuma dokumentēšanu (par būtiskumu sk. arī Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma IX papildinājumu). Dalībvalstis varētu izmantot rīcībpolitikas pasākumu kopumu, kas vērsti uz vienu un to pašu nozari un atsevišķu darbību veidiem (piemēram, enerģētikas konsultāciju programma un finansēšanas shēma).

Pirmais risinājums, kā ziņot par enerģijas ietaupījumu no rīcībpolitikas paketes, ir ziņot par paketi tā, it kā tas būtu viens rīcībpolitikas pasākums:

- vai nu no rīcībpolitikas paketes izvēloties galveno rīcībpolitikas pasākumu un ziņojot par ietaupījumu tikai no šā rīcībpolitikas pasākuma; tas novērš risku dubulti uzskaitīt ietaupījumu no rīcībpolitikas pasākumiem, kas pārklājas, un tikai paziņotais rīcībpolitikas pasākums būtu jāpaziņo un jādokumentē saskaņā ar V pielikuma prasībām,
- vai ziņojot par rīcībpolitikas paketi kā par rīcībpolitikas pasākumu; šādā gadījumā paziņojumā un dokumentācijā par šo rīcībpolitikas paketi jo īpaši būtu jāprecizē, kā tiek nodrošināts būtiskums, kā tiek uzraudzīta no rīcībpolitikas paketes izrietošo atsevišķo darbību īstenošana un kā tiek novērsta vai labota vienas un tās pašas atsevišķās darbības dubulta uzskaitē.

Otra iespēja ir par paketē iekļautajiem rīcībpolitikas pasākumiem ziņot atsevišķi. Šādā gadījumā ziņo par katru rīcībpolitikas pasākumu un to dokumentē, un būtu jāpaskaidro process, kā izvairīties no dubultas uzskaites vai to koriģēt. Šāds process varētu būt, piemēram:

- izmantot centralizētu datubāzi, kurā tiek izsekoti atsevišķu darbību identifikatori (piemēram, elektroenerģijas skaitītāju adreses vai identifikācijas numuri), lai kontrolētu dubulto uzskaiti; šādā gadījumā enerģijas ietaupījums, kas paziņots attiecībā uz katru rīcībpolitikas pasākumu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu, būtu jākorģē, lai izslēgtu enerģijas ietaupījumu, kas tiktu uzskaitīts vairākas reizes;
- noteikt noteikumus par enerģijas ietaupījuma sadalījumu starp paziņotajiem rīcībpolitikas pasākumiem (piemēram, atbilstoši sniegtā finansējuma daļām).

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikumā noteiktās prasības attiecas uz rīcībpolitikas pasākumu paketēm kā uz atsevišķiem rīcībpolitikas pasākumiem.

6.2. **Nodokļu pasākumi (iedarbīguma pierādīšana) (Direktīvas (ES) 2023/1791 10. panta 4. punkts)**

Šī iedaļa papildina Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma 4.2.8. iedaļu par enerģijas vai CO₂ nodokļiem.

Jaunās prasības, kas ieviestas ar Direktīvas (ES) 2023/1791 10. panta 4. punktu par nodokļu pasākumu efektivitātes pierādīšanu, ir ekvivalentas būtiskuma prasībai, kas attiecībā uz EEPS un alternatīviem pasākumiem iekļauta minētās direktīvas V pielikuma 3. punkta h) apakšpunktā tā, lai pret visiem rīcībpolitikas pasākumiem būtu vienlīdzīga attieksme.

Ziņojot par nodokļu pasākumu Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta vajadzībām, dalībvalstīm jāpaskaidro, kā minētā nodokļu pasākuma izstrāde un īstenošana nodrošina pienācīgu ietekmes mehānismu.

To varētu darīt, piemēram, paskaidrojot, kā ir noteikta nodokļa likme un kāpēc tika lemts par izmaiņām laika gaitā (attiecīgā gadījumā), norādot, vai izmaiņu pamatojums ir faktiski izraisīt paradumu maiņu, mazināt slogu patērētājiem cenu pieauguma vai līdzīgu ārēju apstākļu dēļ, lai panāktu enerģijas ietaupījumu. Būtu arī jāpaskaidro, kā tiek nodrošināts, ka visiem patērētājiem ir iespēja mainīt savus paradumus, citastarp māsaiņniecībām ar zemiem ienākumiem vai patērētājiem pretrunīgu stimulu situācijā. To varētu darīt, piemēram, paskaidrojot, kā spēkā esošo nodokļu pasākumu atbalsta papildu pasākumi.

Sīkākus paskaidrojumus sk. arī šā pielikuma 7.9. iedaļā par nodokļu pasākumu radītā enerģijas ietaupījuma noteikšanu.

7. Pienākumi saistībā ar V pielikuma grozījumiem

7.1. Enerģijas ietaupījuma aprēķināšana Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punkta vajadzībām (enerģētiskās nabadzības īpatsvars)

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 1. punkta d) apakšpunktā ir precizēts, ka, aprēķinot minētās direktīvas 8. panta 3. punktā minēto enerģijas ietaupījumu, dalībvalstis minēto enerģijas ietaupījumu varētu aplēst, pamatojoties uz inženiertehniskajām aplēsēm, "kurās izmanto standarta apdzīvotības vai siltumkomforta apstākļus vai parametrus, piemēram, parametrus, kas noteikti valsts būvniecības noteikumos".

Energoefektivitātes uzlabojumi mājokļos, ko izmanto Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktā minētās mērķgrupas, varētu nenodrošināt tādu pašu enerģijas galapatēriņa samazinājumu kā tās pašas darbības, ko veic enerģētiskās nabadzības neskartas māsaiņniecības. Tā tas, visticamāk, būs materiālās nenodrošinātības situācijās (piemēram, nespēja uzturēt mājokli pietiekami siltu) pirms energoefektivitātes pasākumiem: enerģijas patēriņš pirms energoefektivitātes pasākumiem var būt mazāks par to, kas aplēsts ar standarta pieņēmumiem, kuri izmantoti, piemēram, energosnieguma sertifikātos. Piemēram, iekštelpu temperatūra varētu būt zemāka par to, kas paredzēta būvniecības noteikumos; dažas telpas var netikt apsildītas vai tikt apsildītas tikai dažas stundas dienā utt. Šādu zemāku enerģijas patēriņu salīdzinājumā ar standarta pieņēmumiem sauc par ekonomijas nerealizēšanās efektu (*prebound effect*). Minētajās situācijās energoefektivitātes uzlabojumus varētu izmantot, lai sasniegtu pienācīgu siltumkomfortu (piemēram, iestatot termostatu uz augstāku temperatūru nekā iepriekš; apsildot dažas telpas vairāk stundu dienā utt.).

Šo augstāka energopatēriņa (šajā gadījumā – komforta) parādību, nevis enerģijas patēriņa samazinājumu parasti dēvē par tiešo bumeranga efektu. Aprēķinot saskaņā ar 8. panta 1. punktu paziņoto enerģijas ietaupījumu, parasti būtu jāņem vērā abi efekti (ekonomijas nerealizēšanās efekts (*prebound effect*) un bumeranga efekts). Tas nozīmē, ka aprēķinātais enerģijas ietaupījums no darbībām, kas veiktas prioritārajo grupu vidū saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 3. punktu, varētu būt neliels, radot paradoksu attiecībā pret šīs tiesību normas mērķi.

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 1. punkta d) apakšpunktā ir atzīts, ka minētajās konkrētajās situācijās bumeranga efekts var būt pozitīva rīcībpolitikas pasākumu ietekme, ja tā palīdz mazināt enerģētisko nabadzību, ļaujot māsaiņniecībām sasniegt pienācīgu siltumkomfortu saskaņā ar enerģētiskās nabadzības definīciju, kas noteikta minētās direktīvas 2. panta 52) punktā, kurā ir atsauce uz "pamata līmeņiem un pienācīgiem dzīves un veselības standartiem".

Tāpēc minētajā noteikumā dalībvalstīm arī tiek prasīts paskaidrot, "kā komforts tiek ņemts vērā attiecībā uz darbībām ēkās", ziņojot par aprēķinu metodikām, kas izmantotas rīcībpolitikas pasākumiem, par kuriem ziņo saskaņā ar 8. pantu. Ja daļu vai visus energoefektivitātes uzlabojumus izmanto, lai sasniegtu komforta līmeni, kas definēts kā "pienācīgs", tos var skaitīt kā enerģijas ietaupījumu saskaņā ar 8. pantu. Tā energoefektivitātes uzlabojumu daļa, kas tiktu izmantota, lai panāktu komfortu, pārsniedzot pienācīguma standartus, ir uzskatāma par bumeranga efektu un enerģijas ietaupījuma aprēķinos jākorģē.

Pienācīgu siltumkomforta standartus var noteikt, piemēram, saskaņā ar būvniecības noteikumos izmantotajiem pieņēmumiem par iemītnieku paradumiem vai aprēķināšanas metodēm, kas noteiktas energoefektivitātes sertifikātiem, kuri izveidoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/31/ES⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/31/oj>).

7.2. Enerģijas galapatēriņa ietaupījuma mērķa pierādīšana un dokumentāru pierādījumu sniegšana, ka enerģijas ietaupījumu rada rīcībpolitikas pasākums (Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta a) apakšpunkts)

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta a) apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstīm:

- 1) jāpierāda, ka viens no ziņoto rīcībpolitikas pasākumu mērķiem ir panākt enerģijas galapatēriņa ietaupījumu saskaņā ar 8. panta 1. punktu, un
- 2) jāsniedz pierādījumi, ka paziņoto enerģijas ietaupījumu ir radījis rīcībpolitikas pasākums.

Tas papildina Direktīvā 2012/27/ES un Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 14. punkta c) apakšpunktā iekļautos noteikumus par būtiskumu un papildīgumu attiecībā uz rīcībpolitikas pasākumu attiecināmību (sk. šā pielikuma 4.7. iedaļu). Norādījumi par būtiskumu un papildīgumu atrodami Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma IX un XI papildinājumā.

Prasība dokumentēt pierādījumus varētu arī sniegt papildu pamatojumu, kas vajadzīgs, ja rīcībpolitikas mērķi skaidri neietver enerģijas galapatēriņa ietaupījumu sasniegšanu. Dokumentāri pierādījumi ir, piemēram, paskaidrojumi par to:

- kā stimulants ticis izstrādāts, lai nodrošinātu tā ierosināto ietekmi, un kā tiek uzraudzīta stimula izmantošana (piemēram, novērtējot gatavību maksāt, lai noteiktu atbilstošas dotāciju likmes; izmantojot tiešsaistes platformu, lai reģistrētu darbības, kas gūst labumu no stimula);
- kā tikusi izstrādāta brīvprātīga vienošanās, lai nodrošinātu, ka saistības noved pie rīcības (piemēram, ar pietiekami spēcīgiem stimuliem un sodiem; snieguma prasības, kas pārsniedz ierastās darbības) un kā tiek uzraudzīta brīvprātīgās vienošanās ietekme (piemēram, izmantojot iesaistīto pušu gada ziņojumus un verifikācijas, ko veic īstenojošā publiskā iestāde vai trešā persona);
- kā ticis izstrādāts paradumu maiņas pasākums, lai nodrošinātu, ka informācija izraisa paradumu maiņu (piemēram, izmantojot pielāgotu informāciju un regulāru atgriezenisko saiti; izmēģinājuma testu izmantošana, lai noteiktu visrezultatīvākās pieejas), un kā tiek pierādīta paradumu maiņas pasākuma ietekme (piemēram, izmantojot nejaušinātus kontroles izmēģinājumus);
- kā ticis izstrādāts nodokļu pasākums, lai nodrošinātu tā enerģijas ietaupījuma efektu (sk. arī 6.2. iedaļu par nodokļu pasākumu iedarbīguma pierādīšanu).

7.3. Atkāpes (Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta c) apakšpunkts)

7.3.1. Direktīvas 2010/31/ES 9. pants

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta c) apakšpunktā noteikts, ka atkāpe attiecībā uz ietaupījumu, kas saistīts ar esošo ēku renovāciju⁽¹⁾, ietver to ietaupījumu, kas gūts no minimālo energoefektivitātes standartu (MEPS) īstenošanas ēkās saskaņā ar Direktīvu 2010/31/ES, ja vien tiek nodrošināts būtiskuma kritērijs, kas minēts Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 3. punkta h) apakšpunktā. Tā ir atkāpe no papildīguma principa, proti, ka ietaupījumu, kas izriet no obligāto Savienības tiesību aktu īstenošanas, nedrīkst deklarēt kā enerģijas ietaupījumu Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkta nozīmē.

Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai izvairītos no tāda enerģijas ietaupījuma dubultas uzskaites, ko gūst no MEPS īstenošanas ēkās un citiem rīcībpolitikas pasākumiem, ar kuriem atbalsta ēku renovāciju, piemēram, subsīdiju programmām un EEPs. Ēku renovācija, ko veic, lai izpildītu valsts MEPS, varētu radīt enerģijas ietaupījumu, ko var ieskaitīt dalībvalsts enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildē. Ēku renovācija, ko veic, lai izpildītu valsts MEPS, un ko atbalsta subsīdiju programma, arī varētu radīt enerģijas ietaupījumu, kuru var ieskaitīt, bet par kuru būtu jāziņo tikai vienu reizi, lai izvairītos no dubultas uzskaites.

7.3.2. Direktīvas (ES) 2023/1791 5. un 6. pants (publiskā sektora noteikumi)

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta c) apakšpunkts ļauj dalībvalstīm minētās direktīvas 8. panta vajadzībām ņemt vērā enerģijas ietaupījumu, kas izriet no energoefektivitātes pasākumiem publiskajā sektorā saskaņā ar minētās direktīvas 5. un 6. pantu, ar noteikumu, ka tas atbilst minētās direktīvas V pielikuma prasībām. Piemēram, publiskā sektora ēkas renovācija varētu radīt enerģijas ietaupījumu, kas ieskaitāms dalībvalsts enerģijas ietaupījuma pienākumā, kā arī veicināt dalībvalsts publiskā sektora saistību izpildi.

⁽¹⁾ Sk. 7.3. iedaļu par "papildīgumu" Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikumā.

7.4. Ārkārtas noteikumi (Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta d) apakšpunkts)

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta d) apakšpunktā ir precizēts, ka energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus, kuru mērķis ir laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam samazināt gāzes pieprasījumu par 15 %⁽¹²⁾ (pēc tam pagarināti līdz 2024. gada martam⁽¹³⁾), kā arī elektroenerģijas bruto patēriņu maksimumstundās no 2022. gada decembra līdz 2023. gada martam vidēji samazināt par vismaz 5 % stundā⁽¹⁴⁾, var ieskaitīt dalībvalstu enerģijas ietaupījuma pienākumu izpildē.

Šis noteikums ierobežo rīcībpolitikas pasākumu attiecināmību tikai uz energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, skaidri izslēdzot enerģijas ietaupījumu, ko rada normēšanas vai samazināšanas pasākumi, kuri energoefektivitāti neuzlabo. Termini "normēšana" un "samazināšanas pasākumi" nav definēti ne Direktīvā (ES) 2023/1791, ne citos Savienības tiesību aktos. Šajā kontekstā tie būtu jāuzskata par pasākumiem, kas uz laiku ierobežo patērētājiem piegādātās enerģijas daudzumu, piemēram, pieprasot, lai rūpnieciskais patērētājs samazina enerģijas patēriņu, šajā nolūkā pārtraucot kādu ražošanas procesu, vai šādu rīcību stimulējot, vai aicinot mazumtirdzniecības patērētājus noteiktos laikposmos enerģiju nepatērēt. Normēšana vai samazināšanas pasākumi varētu būt arī pasākumi, kas enerģijas patēriņu ietekmē netieši, piemēram, kad tiek ierobežots veikalu vai sabiedrisko pakalpojumu darba laiks vai dienas.

7.5. Kopīgi centieni (Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta e) apakšpunkts)

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta e) apakšpunkta noteikumā ir precizēts, ka energoefektivitātes rīcībpolitikas pasākumi, kas gan ietaupa enerģiju, gan samazina emisijas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/842⁽¹⁵⁾ tvērumā, var radīt enerģijas ietaupījumu, ko var ieskaitīt enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildē, ar noteikumu, ka tas atbilst pārējiem Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma noteikumiem. Minētais precizējums nemaina rīcībpolitikas pasākumu attiecināmību vai enerģijas ietaupījuma aprēķinu salīdzinājumā ar iepriekšējo direktīvu.

7.6. Mijiedarbība ar ES ETS (Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta f) apakšpunkts)

7.6.1. Precizējums par papildīgumu ES ETS un tās piemērošanu jaunām nozarēm

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta f) apakšpunkta noteikumā ir precizēts, ka var ieskaitīt enerģijas ietaupījumu, kas izriet no energoefektivitātes rīcībpolitikas pasākumiem ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu aptvertajos sektoros, ja vien tas atbilst V pielikuma noteikumiem, kas reglamentē enerģijas ietaupījuma aprēķināšanu (ieskaitot noteikumus par fosilā kurināmā izslēgšanu, sk. šā pielikuma 7.7. iedaļu). Tas nozīmē, ka enerģijas ietaupījumu no degvielām, uz kurām attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/959⁽¹⁶⁾ (t. i., jaunā ES ETS ēku, transporta un rūpniecības sektorā), var pielīdzināt elektroenerģijas ietaupījumam šajās nozarēs, tāpat kā ietaupījumam no degvielām lielās rūpniecības iekārtās, uz kurām attiecas pašreizējā ES ETS, proti, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK⁽¹⁷⁾.

⁽¹²⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1369 (2022. gada 5. augusts) par koordinētiem gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem (OV L 206, 8.8.2022., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1369/oj>).

⁽¹³⁾ Padomes Regula (ES) 2023/706 (2023. gada 30. marts), ar ko groza Regulu (ES) 2022/1369 attiecībā uz pieprasījuma samazināšanas perioda pagarināšanu gāzes pieprasījuma samazināšanas pasākumiem un ziņošanas par to īstenošanu un īstenošanas uzraudzības stiprināšanu (OV L 93, 31.3.2023., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/706/oj>).

⁽¹⁴⁾ Padomes Regula (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (OV L 2611, 7.10.2022., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1854/oj>).

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/842 (2018. gada 30. maijs) par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 156, 19.6.2018., 26. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/842/oj>).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/959 (2023. gada 10. maijs), ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcefekta efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā, un Lēmumu (ES) 2015/1814 par Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību (OV L 130, 16.5.2023., 134. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj>).

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcefekta efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj>).

Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas var paaugstināt enerģijas cenu, kas savukārt ietekmē investīciju un patēriņa paradumus, kuri jāņem vērā, lai nodrošinātu energoefektivitātes rīcībpolitikas pasākumu nodrošinātā enerģijas ietaupījuma papildīgumu un būtiskumu. Piemēram, šādos gadījumos:

- izstrādājot programmas rūpniecības nozarē, dalībvalstis varētu noteikt minimālās atmaksāšanās prasības, piemēram, vairāk nekā 3 gadus. Ja, lai atbalstītu energoefektivitātes pasākumus rūpniecības nozarē, enerģijas cenas kāpj, tas automātiski samazinātu energoefektivitātes pasākumu atmaksāšanās periodus, iespējams, izslēdzot dažus no rīcībpolitikas atbalsta;
- izvērtējot paradumu maiņas rīcībpolitikas pasākuma ietekmi, dalībvalstis varētu aplēst enerģijas cenu izmaiņu, citastarp ETS, ietekmi uz enerģijas patēriņu, izmantojot cenu elastīguma aplēses. Pēc tam šo ietekmi varētu izskaitīt no novērotajām enerģijas patēriņa izmaiņām. Nejausinātu kontroles izmēģinājumu izmantošanā automātiski tiktu ņemtas vērā enerģijas cenu izmaiņas, pieņemot, ka vienas un tās pašas cenas vienlīdz attiecas uz cilvēkiem, kurus rīcībpolitikas pasākums skar, un cilvēkiem, kurus tas neskar. Plašāka informācija par to, kā aprēķināt enerģijas ietaupījumu no paradumu maiņas pasākumiem, ir atrodama Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma VI papildinājumā.

Direktīvas 2003/87/EK jaunais 30.e pants ļauj dalībvalstīm līdz 2030. gadam atbrīvot regulētus subjektus no pienākuma nodot kvotas nozarēs, uz kurām attiecas jaunā ES ETS, ar nosacījumu, ka laikposmā no 2027. līdz 2030. gadam tiem piemēro valsts oglekļa nodokli ar nodokļa likmi, kas ir vismaz tikpat augsta kā vidējā izsoles līdzsvara cena. Ja dalībvalsts ir izvēlējusies izmantot šādu atkāpi, enerģijas ietaupījumu no valsts nodokļu pasākumiem, uz kuriem attiecas ES ETS, varētu ieskaitīt tikai tad, ja nodokļa likme bijusi augstāka par vidējo izsoles līdzsvara cenu, un tikai attiecībā uz starpību starp nodokļa likmi un izsoles cenu.

Jo īpaši:

- enerģijas ietaupījums nav ieskaitāms no energoefektivitātes darbībām ES ETS iekārtās, ja nav valsts rīcībpolitikas pasākumu, kuri ir attiecināmi saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu;
- tāpat arī nav ieskaitāms enerģijas ietaupījums no energoefektivitātes pasākumiem, kuru izraisa elektroenerģijas cenas pieaugums ES ETS rezultātā (un, paplašinoties emisijas kvotu tirdzniecības tvērumam, citu gala energoproduktu cenu pieaugums), ja nav valsts rīcībpolitikas pasākumu;
- enerģijas ietaupījumu varētu ieskaitīt, ja pastāv valsts rīcībpolitikas pasākums. Piemēram, balto sertifikātu shēmas, brīvprātīgas vienošanās un subsīdiju programmas varētu atbalstīt energoefektivitātes pasākumus ES ETS iekārtās, izņemot gadījumus, kad iekārtas saņem bezmaksas ES ETS kvotas un tām ir pienākums saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 11. pantu (sk. šā pielikuma 7.6.2. iedaļu);
- tāpat arī varētu ieskaitīt elektroenerģijas ietaupījumu, piemēram, no valsts rīcībpolitikas pasākumiem, kas atbalsta energoefektīvu elektroierīču ieviešanu, kā arī enerģijas ietaupījumu no valsts rīcībpolitikas pasākumiem attiecībā uz degvielām, uz kurām attiecas emisijas kvotu tirdzniecības tvēruma paplašināšana, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti noteikumi, kas izslēdz enerģijas ietaupījumu no fosilā kurināmā (sk. šā pielikuma 7.7. iedaļu);
- ja atkāpe no ES ETS tvēruma paplašināšanas (Direktīvas 2003/87/EK 30.e pants) nav izmantota, varētu ieskaitīt enerģijas ietaupījumu no valsts nodokļu pasākumiem. Ja atkāpe ir izmantota, tad, lai aplēstu attiecināmo enerģijas ietaupījumu, varētu izmantot tikai starpību starp nodokļa likmi un vidējo izsoles cenu;
- izstrādājot valsts rīcībpolitikas pasākumus un aplēšot to enerģijas ietaupījumu, dalībvalstīm ir jāņem vērā ES ETS ietekme uz energoiesēju cenām, lai nodrošinātu papildīguma un būtiskuma principu ievērošanu.

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta f) apakšpunktā un 9. panta 9. punktā ir arī noteikts, ka, ja subjekts ir atbildīgā pusē saskaņā ar valsts energoefektivitātes pienākuma shēmu saskaņā ar minētās direktīvas 9. pantu un ES ETS ēkām un autotransportam, monitoringa un verificācijas sistēmai ir jānodrošina, ka, aprēķinot tā enerģijas ietaupījumu pasākuma panākto enerģijas ietaupījumu un ziņojot par to, tiek ņemta vērā oglekļa cena, kas tiek nodota tālāk, nododot degvielu patēriņam.

Minētajos noteikumos ir uzsvēta prasība, kas saistīta ar ES ETS ēkām un autotransportam un kas ir jāpiemēro arī citiem Savienības tiesību aktiem, kā noteikts Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta b) apakšpunktā, ka ir jāpierāda, ka enerģijas ietaupījums papildina to ietaupījumu, kas būtu radušies jebkurā gadījumā bez atbildīgo, iesaistīto vai pilnvaroto pušu vai īstenošanas iestāžu darbības.

Tā kā atbildīgās puses nodod tālāk ES ETS kvotu iegādes izmaksas, enerģijas cenas būs augstākas nekā bez ES ETS, ietekmējot enerģijas izmantošanu un pieprasījumu. Oglekļa cenu nodošana tālāk saskaņā ar ES ETS ēkām un autotransporta degvielām palielinās enerģijas cenas līdzīgi tam, kā oglekļa cenas tālāknodošana ar elektroenerģijas nozares ES ETS starpniecību ietekmē elektroenerģijas cenu. Tas pats attiecas uz Padomes Direktīvā 2003/96/EK⁽¹⁸⁾ paredzēto minimālo nodokļu likmju piemērošanu vairākām degvielām. Visos minētajos gadījumos, apsverot enerģijas taupīšanas valsts rīcībpolitikas pasākumu papildīgumu, ir jāņem vērā augstākas enerģijas cenas, kas izriet no Savienības tiesību aktiem. Praksē dalībvalstīm būtu jāapsver, vai enerģijas cenu pieaugums nozīmē, ka daži energoefektivitātes pasākumi tiktu īstenoti bez valsts pasākuma. Ja tas tā ir, attiecīgo enerģijas ietaupījumu nevarētu ieskaitīt Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta vajadzībām.

7.6.2. Tā enerģijas ietaupījuma nepapildīgums, kas saistīts ar piekļuvi ES ETS kvotu bezmaksas iedalei

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta f) apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstis var ieskaitīt tikai tādu enerģijas ietaupījumu, kas pārsniedz to darbību īstenošanu, kuras saistītas ar bezmaksas kvotu piešķiršanu saskaņā ar ES ETS direktīvu.

ES ETS direktīvas 10.a pantā ir noteikts šādi: *“Ja uz iekārtu attiecas pienākums veikt energoauditu vai ieviest sertificētu energovadības sistēmu saskaņā ar [Energoefektivitātes direktīvas 11. pantu] un ja audita ziņojuma vai sertificētās energovadības sistēmas ieteikumi nav īstenoti, bezmaksas kvotu apjomu samazina par 20 %, ja vien relevanto investīciju atmaksāšanās laiks nepārsniedz trīs gadus vai šo investīciju izmaksas nav nesamērīgas. Bezmaksas kvotu apjomu nesamazina, ja operators pierāda, ka tas ir īstenojis citus pasākumus, kas ļāvuši panākt tādu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisiju samazinājumus, kuri ir līdzvērtīgi tiem pasākumiem, kuri ir ieteikti attiecīgās iekārtas audita ziņojumā vai attiecīgās iekārtas sertificētajā energovadības sistēmā.”*

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta f) apakšpunkta noteikums skaidri izslēdz enerģijas ietaupījumu no darbībām, kas rūpniecisko iekārtu operatoriem būtu jāveic, lai saņemtu visas tiem iedalītās bezmaksas ES ETS kvotas⁽¹⁹⁾. Attiecīgās iekārtas ir tikai tās, uz kurām attiecas Direktīvas (ES) 2023/1791 11. pants. Attiecīgais enerģijas ietaupījums ir tāds, kā ieteikti audita ziņojumā vai sertificētā energopārvaldības sistēmā, izņemot gadījumus, kad:

- (1) atmaksāšanās pārsniedz trīs gadus;
- (2) investīciju izmaksas ir nesamērīgas vai
- (3) ir īstenots pasākums, kas nodrošina līdzvērtīgu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu, piemēram, mazāku oglekļa emisiju gāzu izmantošana rūpnieciskā procesā.

Galu galā lēmums par to, vai konkrētu pasākumu gadījumā atmaksāšanās pārsniedz trīs gadus, investīciju izmaksas ir nesamērīgas vai ir panākts līdzvērtīgs siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums, ir to regulatīvo iestāžu ziņā, kuras ir atbildīgas par ES ETS bezmaksas kvotu iedali. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka regulatori ziņo tikai par tādu enerģijas ietaupījumu, kas pārsniedz to darbību īstenošanā panākto, kuras vajadzīgas, lai iekārtas varētu saņemt pilnu bezmaksas kvotu iedales apjomu.

⁽¹⁸⁾ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj>).

⁽¹⁹⁾ Saistībā ar bezmaksas kvotu piešķiršanas nosacījumiem būtu jāņem vērā tikai tie ieteikumi, kas saistīti ar rūpniecisko procesu. Plašāka informācija ir sniegta Norādījumu dokumentā Nr. 12 par saskaņotu bezmaksas kvotu iedales metodiku ES ETS (2024. gada pārskatītā redakcija): https://climate.ec.europa.eu/document/download/6bdefaa1-2aa8-4306-a4a2-4eb7d751f5ae_en?filename=12_gd12_neff_conditionality_en.pdf.

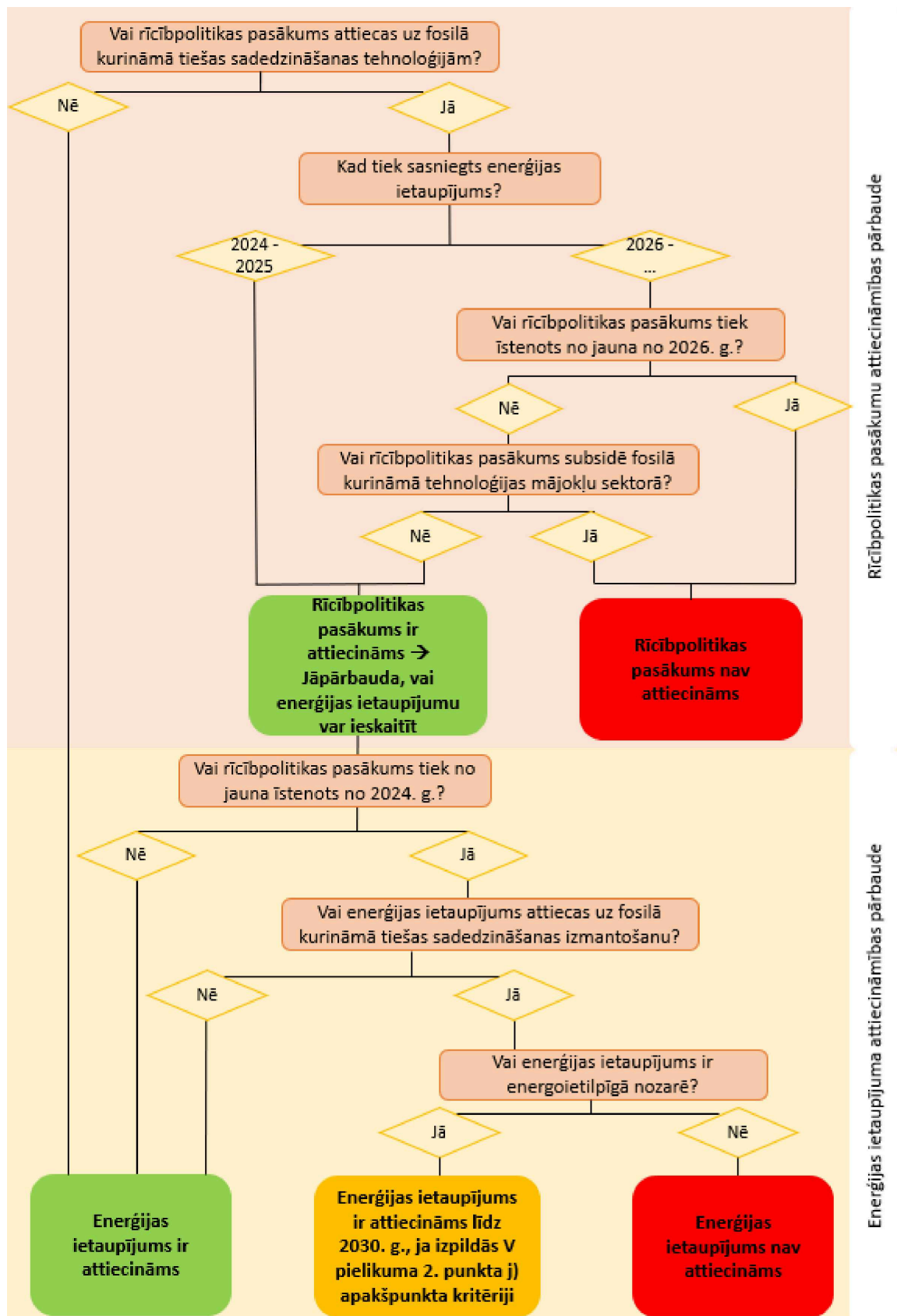
7.7. Fosilā kurināmā izslēgšana

Ar Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta h), i), j) un m) apakšpunktu tiek ieviesti ierobežojumi attiecībā uz to, lai uz enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildi nevarētu attiecināt enerģijas ietaupījumu un rīcībpolitikas pasākumus, kas saistīti ar tehnoloģijām, kurās izmanto fosilo kurināmo tiešu sadedzināšanu ⁽²⁰⁾.

1. attēlā ir sniegtas norādes, kā novērtēt, vai enerģijas ietaupījumu, kas saistīts ar fosilā kurināmā tiešas sadedzināšanas izmantošanu, var ieskaitīt Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. panta un 28. panta 11. punkta vajadzībām, un šo novērtējumu veido divas secīgas pārbaudes, proti: vai rīcībpolitikas pasākums ir attiecināms un vai attiecināms ir no šā rīcībpolitikas pasākuma izrietošais enerģijas ietaupījums.

⁽²⁰⁾ Ar pārstrādātās ĒESD priekšlikumu tika ieviests vispārējs publiskā atbalsta ierobežojums fosilā kurināmā sadedzināšanas tehnoloģijām ēku sektorā. Galīgā vienošanās par šiem ĒESD pārstrādātās redakcijas noteikumiem būs jāņem vērā arī attiecībā uz enerģijas ietaupījuma pienākumu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu.

1. attēls.

Ar rīcībpolitikas pasākumiem gūta enerģijas ietaupījuma attiecināmība attiecībā uz fosilā kurināmā tehnoloģiju izmantošanu ⁽²¹⁾

Direktīvas (ES) 2023/1791 65) apsvērumā ir precizēts, ka minētos noteikumus piemēro gadījumos, kad dalībvalstis atbalsta efektīvu fosilā kurināmā tehnoloģiju (piemēram, fosilā kurināmā katlu vai ar benzīnu darbināmu transportlīdzekļu) ieviešanu vai šādas tehnoloģijas agrīnu aizstāšanu ar līdzīgiem produktiem. Komisijas ieskatā tas nozīmē, ka:

- ierobežojums neattiecas uz netiešu fosilā kurināmā izmantošanu, piemēram, ja ēka ir siltināta, tādējādi samazinot fosilā kurināmā izmantošanu, vai ja elektroenerģiju, ko izmanto jauna aprīkojuma darbināšanai, ražo, izmantojot fosilo kurināmo;
- rīcībpolitikas pasākumi, kas vērsti uz paradumu vai organizatoriskām izmaiņām nolūkā samazināt fosilā kurināmā patēriņu no esošām iekārtām vai aprīkojuma, piemēram, ekobraukšanas shēmas vai automobiļu kopbraukšanas veicināšana, joprojām ir attiecināmi;
- rīcībpolitikas pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot esošā aprīkojuma efektivitāti, ir attiecināmi, ja tie neietver papildu kapitālieguldījumus aprīkojumā. Piemēram, rīcībpolitikas, kas veicina zemākas plūsmas temperatūras izmantošanu esošajos fosilā kurināmā katlos, ir attiecināmas, bet rīcībpolitikas, ar kurām finansē tādu motoru modernizāciju, kuros izmanto fosilo kurināmo, nav attiecināmas.

Ja rīcībpolitikas pasākums ir sākts pirms ierobežojumu piemērošanas, tas var sniegt ietaupījumu līdz perioda beigām. Piemēram, ar subsīdiju shēmu ir atbalstīta fosilā kurināmā katla uzstādīšana 2023. gada janvārī. Dalībvalsts var ieskaitīt enerģijas ietaupījumu no šīs iekārtas uz laiku līdz 8 gadiem (2023–2030), ja ir ievēroti citi V pielikuma nosacījumi.

Šajā iedaļā un Direktīvā (ES) 2023/1791 iekļautais neskar dalībvalstu pienākumus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1369 ⁽²²⁾, ar ko izveido energomarķējuma satvaru, jo īpaši tās 7. panta 2. punktu, vai Ēku energosnieguma direktīvas pārstrādātās redakcijas priekšlikuma ⁽²³⁾ (ĒESD pārstrādātās redakcijas priekšlikums) 15. pantā paredzēto noteikumu par pakāpenisku atteikšanos no stimuliem ar fosilo kurināmo darbināmu apkures katlu uzstādīšanai ēkās. Ja pārstrādātā redakcija tiks pieņemta, minētais noteikums ĒESD pārstrādātās redakcijas priekšlikumā būs jāņem vērā attiecībā uz enerģijas ietaupījuma pienākumu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. pantu.

7.7.1. Rīcībpolitikas pasākumu attiecināmība

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta h) apakšpunkta i) punktā ir noteikts, ka rīcībpolitikas pasākumi, “kuri attiecas uz fosilā kurināmā tiešās sadedzināšanas tehnoloģiju izmantošanu un kurus īsteno no jauna no 2026. gada 1. janvāra”, nav attiecināmi. Tā tas būtu pat tad, ja šāds rīcībpolitikas pasākums radītu arī enerģijas ietaupījumu no nefosilā kurināmā tehnoloģijām. Komisija uzskata, ka “īsteno no jauna” nozīmē, ka ierobežojums attiecas uz jauniem rīcībpolitikas pasākumiem, kā arī uz esošiem rīcībpolitikas pasākumiem, kuriem sākas jauns īstenošanas cikls. Piemēram, ja subsīdiju shēma ir atkarīga no ikgadēja budžeta lēmuma, ierobežojums tiktu piemērots tikai no jauna budžeta piešķiršanas dienas, pat ja tas ir pēc 2026. gada 1. janvāra.

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta h) apakšpunkta ii) punktā ir noteikts, ka rīcībpolitikas pasākumi, “ar kuriem subsidē fosilā kurināmā tiešās sadedzināšanas tehnoloģiju izmantošanu dzīvojamās ēkās no 2026. gada 1. janvāra”, nav attiecināmi. Komisija uzskata, ka tas nozīmē, ka mājokļu sektorā attiecināmības ierobežojumu piemēro no 2026. gada 1. janvāra neatkarīgi no tā, vai rīcībpolitikas pasākumu “īsteno no jauna” vai nē. Piemēram, subsīdiju shēma no 2026. gada 1. janvāra kļūtu neattiecināma, ja vismaz viena no tās darbībām veicina fosilā kurināmā apkures sistēmu uzstādīšanu dzīvojamo ēku sektorā, pat ja vēl nav sācies jauns īstenošanas cikls.

⁽²¹⁾ Šajā plūsmas diagrammā tiek pieņemts, ka citi jautājumi enerģijas ietaupījuma attiecināmību neietekmē.

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj>).

⁽²³⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par ēku energosniegumu (COM(2021) 802 final).

7.7.2. Tāda enerģijas ietaupījuma ieskaitīšana, kas gūts no attiecināmiem rīcībpolitikas pasākumiem

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta i) apakšpunktā noteikts, ka enerģijas ietaupījums no rīcībpolitikas pasākumiem attiecībā uz fosilā kurināmā tiešas sadedzināšanas izmantošanu nav attiecināms, ja rīcībpolitikas pasākumi ir “no jauna īstenoti” no 2024. gada 1. janvāra. Minētais datums ir atspoguļots arī V pielikuma 2. punkta m) apakšpunktā. Komisija uzskata, ka tas attiecas uz darbībām, kas izriet no “no jauna īstenotiem” rīcībpolitikas pasākumiem, pat ja aprēķina metodes ir bijušas ieviestas pirms jaunā īstenošanas perioda sākuma.

Attiecībā uz tādiem rīcībpolitikas pasākumiem, kuri veicina tehnoloģiju kombinēšanu, no 2024. gada 1. janvāra nav attiecināma tā enerģijas ietaupījuma daļa, kas saistīta ar fosilā kurināmā sadedzināšanas tehnoloģiju. No 2026. gada pasākuma “jauktais” raksturs (kas nozīmē, ka ietverts atbalsts tehnoloģijai, kas tieši izmanto fosilo kurināmo) padarītu visu rīcībpolitikas pasākumu par neattiecināmu tā, ka grāmatvedības grūtību vairs nebūtu.

Uz enerģijas ietaupījumu no tiešas fosilā kurināmā sadedzināšanas tehnoloģijām, kas uzlabo energoefektivitāti energoietilpīgos rūpniecības nozares uzņēmumos, attiecas īpaša atkāpe Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta j) apakšpunktā. Šāds enerģijas ietaupījums ir attiecināms tikai tad, ja tas atbilst vairākiem nosacījumiem, kas izklāstīti minētajā noteikumā. Atkāpe ir atkarīga no tā, vai energoaudits pierāda, ka konkrētā energointensīvās nozares lietojumā nav tehniski realizējamas alternatīvas tieša fosilā kurināmā tiešai izmantošanai (piemēram, tāpēc, ka rūpnieciskajiem procesiem ir vajadzīga ļoti augsta temperatūra). Audita rezultātiem būtu arī jāapstiprina, ka tehnoloģija, kas saistīta ar tiešu fosilā kurināmā sadedzināšanu saskaņā ar atkāpi, nepalielina vajadzīgo enerģijas daudzumu vai iekārtas jaudu, ka tā atbilst visjaunākajiem atbilstošajiem Savienības emisiju standartu tiesību aktiem un ka tā novērš tehnoloģisko iesūksti, nodrošinot turpmāku saderību ar klimatneitrālām alternatīvām nefosilajām degvielām un tehnoloģijām. Turklāt, pamatojoties uz energoaudita rezultātiem, būtu jāizstrādā īstenošanas plāns, kas ietvertu visas ieteiktās darbības ar atmaksāšanās periodu pieci gadi vai īsāku.

7.8. Noteikumi saules siltumenerģijas tehnoloģiju atbalstam

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta l) apakšpunktā ir precizēts, ka “Siltumu, kas ražots ar saules siltumenerģijas tehnoloģijām no saules starojuma, no to enerģijas galapatēriņa var izslēgt”. Šis noteikums atbilst veidam, kādā apkārtējās vides siltums tiek ņemts vērā siltumsūkņos, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi gan pret saules siltumenerģiju, gan siltumsūkņiem.

Saules siltumenerģijas iekārtas sagatavotais karstais ūdens nevar veicināt energoapgādi visaptverošajā energosistēmā. Tāpēc saules siltumenerģijas iekārta samazina enerģijas pieprasījumu energosistēmas līmenī. Šā iemesla dēļ siltumu, kas iegūts, izmantojot saules siltumenerģijas tehnoloģijas, var ņemt vērā, aprēķinot enerģijas galapatēriņa ietaupījumu, kas saistīts ar konkrētu galapatēriņu (piemēram, mājsaimniecības karsto ūdeni).

Attiecināmais enerģijas ietaupījums, ko nodrošina saules siltumenerģijas iekārtas, ietver tikai enerģijas daudzumu konkrētam galapatēriņam; tas neattiecas uz visu saules siltumenerģijas iekārtas siltuma ražošanu.

Elektroenerģiju, kas saražota ar saules fotoelementu paneļiem objektā, nevar uzskatīt par enerģijas galapatēriņa ietaupījumu Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta kontekstā. Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta l) apakšpunktā pievienotais precizējums attiecas uz siltumenerģijas ražošanas ierīču (siltumsūkņu un saules siltumenerģijas tehnoloģiju) noteikumu saskaņošanu. Tas neietver uz vietas saražotas elektroenerģijas gadījumus, arī tāpēc, ka Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punkts ir vērsts uz enerģijas galapatēriņa ietaupījumu un saules fotoelementi enerģijas galapatēriņu nemazina. Saules fotoelementi maina elektroenerģijas avotu, bet nesamazina ierīču, gaismekļu, elektrotransportlīdzekļu elektropatēriņu un cita veida galapatēriņu.

7.9. **Nodokļu pasākumu rezultātā panāktā enerģijas ietaupījuma noteikšana**

7.9.1. *Elastības izmantošana un pārklāšanās ar citiem rīcībpolitikas pasākumiem un Savienības tiesību aktiem*

Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma IV papildinājumā jau ir sniegti norādījumi par Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 4. punkta a), b) un c) apakšpunktā noteiktajām prasībām attiecībā uz nodokļu pasākumu rezultātā panāktā enerģijas ietaupījuma aprēķināšanu. Minētās prasības tika papildinātas ar jaunām vai pārskatītām prasībām Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 4. punkta b), d) un f) apakšpunktā, kas iztirzātas šajā iedaļā, kā arī ar Direktīvas (ES) 2023/1791 jaunu V pielikuma 4. punkta e) apakšpunktu, kas iztirzāts nākamajā iedaļā.

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 4. punkta noteikumi par metodiku un elastīguma izmantošanu, lai aprēķinātu enerģijas ietaupījumu, ko dod ar nodokļiem saistīti pasākumi, ir pārskatīti, lai precizētu un uzsvētu, ka:

- novērtējot enerģijas ietaupījumu no nodokļu pasākumiem, uz kuriem var attiecināt Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punktu (jauns V pielikuma 4. punkta d) apakšpunkts), būtu jāizmanto tikai īstermiņa elastība: šim nolūkam nevajadzētu izmantot ilgtermiņa elastību, ja vien nav iespējams pamatot, kā ir novērsta vai koriģēta saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. punktu paziņotā enerģijas ietaupījuma dubulta uzskaitē (pārskatītais V pielikuma 4. punkta b) apakšpunkts);
- pārējiem Savienības tiesību aktiem, kas jāņem vērā, risinot pārklāšanās un dubultas uzskaites riskus, jebkurā gadījumā jāietver tiesību akti, kas minēti Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 2. punkta f) apakšpunktā (t. i., Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/631 ⁽²⁴⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK ⁽²⁵⁾) un Direktīvas (ES) 2023/1791 (attiecīgi Direktīva 2003/96/EK un Padomes Direktīva 2006/112/EK ⁽²⁶⁾, un Direktīva (ES) 2023/959) V pielikuma 4. punkta a) un f) apakšpunktā.
- Īstermiņa elastībai, ko izmanto aprēķinos, ir jābūt piemērojamai dalībvalstij, kura ziņo par enerģijas ietaupījumu, un to pamato ar neatkarīga institūta veiktiem pavadpētījumiem (Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma pārskatītais 4. punkta b) apakšpunkts).

Šo noteikumu mērķis ir nodrošināt, lai netiktu veikta dubulta uzskaitē, kad enerģijas ietaupījuma aplēšanai tiek izmantota elastība. Nodokļu politikas pasākuma piemērs, kuram, lai aplēstu enerģijas ietaupījumu, varētu izmantot gan īstermiņa, gan ilgtermiņa elastību, būtu tāds, kurā ir ņemti vērā visi pārklājošies rīcībpolitikas pasākumi vai prasības, gan Savienības, gan dalībvalstu līmenī. Tas nozīmētu ņemt vērā minimālo nodokļu līmeni, kas noteikts Direktīvā 2003/96/EK, un ņemt vērā citus rīcībpolitikas pasākumus, kas ietekmē investīciju lēmumus un izrietošo enerģijas ietaupījumu. Svarīgi rīcībpolitikas pasākumi Savienības līmenī ietver ekodizainu, jaunus transportlīdzekļu CO₂ noteikumus un EED energoaudita prasības. Dalībvalstu līmenī pārklājošies rīcībpolitikas pasākumi cita starpā varētu ietvert EEPS, subsīdiu programmas un brīvprātīgas vienošanās. Ja nodokļu politikas pasākumi pārklājas ar citiem paziņotiem rīcībpolitikas pasākumiem, kas ietekmē investīciju lēmumus, nodokļu pasākuma ietekmes aprēķināšanai dalībvalstīm būtu jāizmanto tikai īstermiņa elastības aplēses. Ilgtermiņa elastības aplēses būtu jāizmanto tikai tad, ja nav ziņots par pārklājošos valsts rīcībpolitikas pasākumu radītu ietaupījumu. Tādējādi tiktu novērsta dubulta uzskaitē.

Plašāki norādījumi par jautājumiem, kas saistīti ar nodokļu pasākumu radītā enerģijas ietaupījuma novērtēšanu un īstermiņa elastības aprēķināšanu Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta kontekstā, ir atrodami Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma IV papildinājumā.

Būtu arī jāatzīmē, ka saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 III pielikuma 3.3. punkta f) apakšpunktu dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 4. punktu ir jāsniedz informācija par savu aprēķināšanas metodiku, citastarp par izmantoto cenu elastību un to, kā tā noteikta. Tāpēc jaunās prasības, kas uzsvērtas šajā pielikuma iedaļā, ir jāaplūko arī informācijā un pamatojumos dalībvalstu paziņojumos un ziņojumos.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/631 (2019. gada 17. aprīlis) par CO₂ emisiju standartu noteikšanu jauniem vieglajiem pasažieru automobiļiem un jauniem vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem un ar kuru atceļ Regulu (EK) Nr. 443/2009 un Regulu (ES) Nr. 510/2011 (OV L 111, 25.4.2019., 13. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/631/oj>).

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj>).

⁽²⁶⁾ Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>).

7.9.2. Sadales (distributīvā) ietekme un tās mazināšana

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 4. punkts ir papildināts ar jaunu e) apakšpunktu, kurā dalībvalstīm prasīts noteikt nodokļu un līdzvērtīgu pasākumu sadales (distributīvo) ietekmi uz minētās direktīvas 8. panta 3. punktā minētajām mērķgrupām. Tajā arī noteikts, ka dalībvalstīm ir jādemonstrē saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 24. panta 3. punktu īstenoto ietekmes mazināšanas pasākumu ietekme.

Komisija uzskata, ka sadale varētu ietekmēt dažādas ienākumu grupas (vertikālas vienlīdzības ietekme) vai vienas un tās pašas ienākumu grupas (horizontālas vienlīdzības ietekme). Horizontālas vienlīdzības ietekme var būt vērojama, piemēram, ja mājsaimniecībām ar līdzīgiem ienākumiem ir atšķirīgs enerģijas slogs to atrašanās vietas dēļ (piemēram, vietas, kurās ir vecāks vai jaunāks ēku fonds vai klimatiskas atšķirības).

Direktīvas (ES) 2023/1791 V pielikuma 4. punkta e) apakšpunktā galvenā uzmanība ir pievērsta riskam, ka nodokļu pasākumi varētu padziļināt enerģētisko nabadzību. Tāpēc novērtējumā galvenā uzmanība būtu jāpievērš tiešajai sadales (distributīvajai) ietekmei. Šādu novērtējumu (tiešās incidences analīzi) parasti veic, izmantojot mikroekonomisko modelēšanu, aplūkojot nodokļu ietekmi uz enerģijas izdevumu īpatsvaru attiecībā pret ienākumiem vai kopējiem izdevumiem atbilstoši ienākumu vai izdevumu grupām. Galvenie datu avoti šādam novērtējumam parasti ir mājsaimniecību budžeta apsekojumi. Nodokļa kvantitatīvā nelabvēlīgā (vai pozitīvā) ietekme ir balstīta uz ienākumu dimensijām, jo kompensējošo variāciju izmanto kā indeksu, un tā izsaka summu, par kādu mājsaimniecību ar zemiem ienākumiem vidējiem kopējiem izdevumiem mērķa gadā (2030. gads) būtu jāpalielinās/jāsamazinās, lai saglabātu absolūto izdevumu bāzes gada attiecību pret kopējiem vidējiem enerģijas izdevumiem. Tomēr noteiktu rīcībpolitikas pasākumu ieviešana parasti nepalielina kopējos enerģijas izdevumus, bet gan mājsaimniecībām rada jaunas investīciju izmaksas. Tāpēc, izmantojot kompensējošo variāciju (labklājības zudums), būtu jāaprēķina, cik lielā mērā būtu jāpalielinās konkrētas mājsaimniecības ienākumiem, lai tā saglabātu tādu pašu labklājības līmeni, ja dalībvalstis var pierādīt, ka nodokļu ieviešanai bez finansiāla atbalsta, kas sedz palielināto slogu ienākumiem, ir negatīva ietekme.

Vēl viens neobligāts parametrs sadales (distributīvās) ietekmes labākai atspoguļošanai ir to aprēķināt, pamatojoties uz enerģijas patēriņa 1. vai 2. ienākumu kvintili (vai decili), vai abām, jo deciles ir izteiktas Savienības statistikā. Tam nepieciešams mikromodelēt enerģijas patēriņa attiecināšanu katrā ienākumu grupā, bet tas ļautu precīzāk nodalīt nodokļu ietekmi.

Nodokļu pasākumu sadales (distributīvās) ietekmes mazināšanas pasākumi ietver finansiālu atbalstu (piemēram, samazinātas nodokļu likmes, sociālie tarifi, pārvedumi vai kompensācija) un mērķtiecīgus energoefektivitātes uzlabošanas rīcībpolitikas pasākumus. Samazinātas nodokļu likmes un sociālie tarifi samazina nodokļu pasākumu ietekmi uz enerģijas ietaupījumu. Tāpēc enerģijas ietaupījuma mērķim vairāk atbilstu pārvedumu vai kompensācijas pasākumi. Tomēr, ja tie tiek nodrošināti pēc tam, kad par enerģiju ir samaksāts, vai ja tiem ir vajadzīgs pieteikšanās process, tie var nebūt tik veiksmīgi, lai sasniegtu skartās grupas un mazinātu sadales (distributīvo) ietekmi. Tāpat mazaizsargātas mājsaimniecības ar augstām enerģijas patēriņa prasībām varētu nesaņemt pienācīgu kompensāciju par nenovēršamiem papildu izdevumiem. Energoefektivitātes rīcībpolitikas pasākumi, kas vērsti uz mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, samazina energopakalpojumu izmaksas labumguvējām mājsaimniecībām un samazina vajadzību pēc tādiem mazināšanas pasākumiem, kuriem nepieciešams finansiāls atbalsts bez energoefektivitātes uzlabojumiem. Ja to mājsaimniecību skaits prioritārajās grupās, kuras skar nodokļu pasākumi, ir lielāks nekā to mājsaimniecību skaits, kuras var saņemt pietiekami padziļinātus energoefektivitātes pasākumus pirms nodokļu pasākuma sākuma, īstermiņā un vidējā termiņā, visticamāk, būs vajadzīgi energoefektivitātes uzlabošanas rīcībpolitikas pasākumi un finansiāls atbalsts. Jebkurā gadījumā dalībvalstīm jāpierāda, ka enerģijas ietaupījuma mazināšanas pasākumu enerģijas ietaupījuma mērķis ir attiecināms Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta vajadzībām.

Tāpēc saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 24. panta 3. punktu novērtējumam būtu jāparāda, kā ietekmes mazināšanas pasākumi palīdz atbalstīt mērķgrupas:

- paredzot sadales (distributīvo) ietekmi un samazinot risku, ka tās varētu nonākt enerģētiskās nabadzības situācijā;
- nodrošinot, ka tās var piekļūt energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem un gūt labumu no tiem.

8. Ziņošanas prasības

8.1. Integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšana

Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 14. panta 2. punktu dalībvalstīm līdz 2024. gada 30. jūnijam, pēc tam līdz 2034. gada 1. janvārim un pēc tam ik pēc 10 gadiem jāiesniedz jaunākā paziņotā integrētā **nacionālā enerģētikas un klimata plāna** atjauninājums. Regulas 14. panta 1. punktā noteikts, ka dalībvalstīm NEKP atjauninājuma projekts vienmēr jāiesniedz gadu pirms 14. panta 2. punktā noteiktā iesniegšanas termiņa.

Papildus Regulai (ES) 2018/1999 Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 10. un 11. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm savos atjauninātajos NEKP, kā arī turpmākajos NEKP jāpaziņo Komisijai pārskatītā vajadzīgā enerģijas ietaupījuma apjoms saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 1. un 3. punkta jauno ieceri. Informācijā būtu jāiekļauj aprēķins par enerģijas ietaupījuma apjomu, kas sasniedzams laikposmā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim, un attiecīgā gadījumā būtu jāpaskaidro, kā tika noteikta ikgadējā ietaupījuma likme un aprēķina bāzlinija un kā un kādā mērā tika piemērotas Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 8. punktā minētās iespējas. Plašāka informācija par Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 8. punktā (iepriekš Direktīvas 2012/27/ES 7. panta 4. punkts) paredzētajām iespējām ir atrodama Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma 3.4. iedaļā.

Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 4. punktā arī noteikts, ka dalībvalstīm ir jāiekļauj informācija par piemērotajiem rādītājiem, vidējo aritmētisko īpatsvaru un saskaņā ar minētās direktīvas 8. panta 3. punktu noteikto rīcībpolitikas pasākumu iznākumu. Plašāka informācija par šo punktu ir atrodama šā pielikuma 4.4. iedaļā.

Turklāt dalībvalstīm atjauninātajos NEKP vai nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos būtu jāņem vērā arī Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 14. punkts (sk. arī šā pielikuma 8.2. iedaļu). Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 14. punktu dalībvalstīm, citastarp attiecīgā gadījumā ar pierādījumiem un aprēķiniem jāpierāda:

- ka gadījumos, kad rīcībpolitikas pasākumu vai atsevišķu darbību ietekme pārklājas, nenotiek enerģijas ietaupījuma dubulta uzskaitē;
- kā panāktais enerģijas ietaupījums palīdz sasniegt valsts devumu vispārējo ES 2030. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pantu;
- ka enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildei ir noteikti rīcībpolitikas pasākumi, kuri izstrādāti atbilstoši Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta prasībām, un ka minētie rīcībpolitikas pasākumi ir attiecināmi un piemēroti, lai nodrošinātu, ka līdz katra pienākuma perioda beigām tiek sasniegts prasītais kumulatīvā enerģijas galapatēriņa ietaupījuma apjoms.

Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 14. punkta a) un b) apakšpunkts jau bija iekļauti Direktīvas 2012/27/ES 7. panta 12. punktā. Tādējādi plašāka informācija par minētajām ziņošanas prasībām ir atrodama Ieteikuma (ES) 2019/1658 pielikuma 7.9. iedaļā un XI papildinājumā. Sīkāku informāciju par Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 14. punkta c) apakšpunktā noteiktajām ziņošanas prasībām sk. šā pielikuma 4.7. iedaļā.

8.2. Ziņošana par progresu

Regulas (ES) 2018/1999 17. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm jāiesniedz NEKPZ, kas aptver visas piecas enerģētikas savienības dimensijas, no kurām viena ir energoefektivitāte.

Regulas (ES) 2018/1999 21. panta b) punkta 3. apakšpunktā un tās IX pielikuma 2. daļas b), c) un d) punktā ir precizēta informācija, kas iekļaujama par energoefektivitāti un aptver ziņošanu par Direktīvas (ES) 2023/1791 8., 9. un 10. pantā noteiktajiem pienākumiem.

Papildus Regulā (ES) 2018/1999 noteiktajam dalībvalstīm ir jāiekļauj informācija, kas sīki izklāstīta Direktīvas (ES) 2023/1791 8. panta 4., 10. un 14. punktā, kā paskaidrots šā pielikuma 8.1. iedaļā. Ziņošanas prasības attiecībā uz minētajiem noteikumiem faktiski attiecas gan uz NEKP un turpmākajiem šādiem plāniem, gan uz NEKPZ un turpmākajiem šādiem ziņojumiem.

Turklāt Direktīvas (ES) 2023/1791 9. panta 10. punktā un 10. panta 3. punktā ir iekļautas papildu ziņošanas prasības, proti, dalībvalstīm savos NEKPZ jāiekļauj informācija par ieviestajām mērīšanas, kontroles un verifikācijas sistēmām, citastarp izmantotajām metodēm, konstatētajām problēmām un to, kā minētās problēmas tikušas risinātas. Plašāka informācija par mērīšanas, kontroles un verifikācijas sistēmām ir atrodama šā pielikuma 6.1. iedaļā.

— Pirmie NEKPZ bija jāiesniedz līdz 2023. gada 15. martam, un pēc tam dalībvalstīm par savu progresu jāziņo reizi divos gados.